

شوكاده دقت ايمه ليدر كه نكاح بر سنت سنیه اولديغندن تشكىل ايددجك
مائله حقنده بركت وسعاده . وسيله اولور . آرتق ولیمه هنكاملنده بر
طاقم مناهى وملاهی به میدان ویره رك بو بركت وسعادتك نكبت وشامته
مبدل اولماسنه سببیت ویره ملیدر .

زیاده یا مایکوز، بو خصوصه حددن تجاوز ایتمه یکنز، اگر تزئید مهر
دنیاده بر صریت، الله تعالی نزدنده تقوادن معدود اولسه ایدی بوکا
اک زیاده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندیز لائق اولوردی،
حال بوکه پیغمبر ذیشان افندیز ازواج مطهراتنک مهر لرنی اوقدر
زیاده قیلما مشدر.

شرعة الاسلام شرحنده محرر اولدینی اوزره رسالتنک افندیز
ازواج طاهرانه بشریوز درهم مهر تسمیه بو یوره شلردی. یالکنز
امهات مؤمنیدن «ام حبیبه» رضی الله تعالی عنها ایچون درت بیک درهم
ویادزت یوز دینار مهر تسمیه اولونمشدر. فقط بومبلنی نبی طالیشان
افندیزه بر خدمت احترامکارانه اولق اوزره نجاشی کندی مالندن
ویرمشدر.

چونکه ام حبیبه والده من اولجه زوجی بولونان عیدالله ایله برابر
شرف اسلامه نائل اولاق حبشه مهاجرت ایتشلردی. بعده عیداللهک
وفاتیله مشار الیه طول قالمش اولدیغندن اوراده نجاشینک سراینده
پیغمبر ذیشان افندیزه بالوکاله تزویج اولونمش ایدی.
ولیمیه، یعنی دوکون ایچون آنخاذا اولنان ضیافته کلنجه بو ضیافت
اکثر علمایه کوره مستحبدر، یالکنز عقد نکاح زماننده ویابعد الزفاف
ویریلیر. بعض ذواته کوره هم عقد نکاح زماننده همده زفافدن
صوکره ویریلیر. بو ضیافت؛ مختار اولان قوله نظراً زوجک حاله،
قوة مالیه سنه کوره یاپیلیر، زوجک طاقی فوقنده مصرفلر اختیارایدلمه سی
اصلاً موافق دکلدیر. نته کیم ایوم مملکتتمزک برچوق یرلرنده بو کبی
اسرافاته میدان ویرلمکده در.

کتب سیرده اسبابنت ابی بکردن (رضی الله تعالی عنها) سرویدرکه
عصر سعادت قرین نبویده فاطمة الزهرانک ولیمه سندن پارلاق برولیمه
یاپیلما مشدر. مشار الیهانک دکوننده ویریلن ضیافته بر مقدار آریه
اکسی ایله برآز خرما بر مقدارده حییس - یاغ ویغورت ایله خرمدان
یاپیلیر برطعام - احضار ایدلمشدی.

في الحقيقة بويله در. فقط مهرك بك زياده اولماسى برطاقم محاذيردن
سالم دكلدر. قدر معروفدن زياده مهر تسميه سى تاهل ايله جك بر
ارككك آغير بر يوك آلتنده قلماسنه ، سرمايه معيشتك آزالماسنه
سبب اولور و برچوق ارككلرك وقتيله ازدواج ايله مه ملرينه سببيت ويرر.
بو حال ايسه منافع فرديه واجتماعيه يه منافي اولديغندن شاين تصوير اولاماز.
بو خصوصده اك طوغرى، اك متبصرانه بر صورتده حركت ايدلك
ايسه نيليرسه كفائت مسئله سنه دقت ايتملى ، زوج ايله زوجه آره سنده
سناً ، اخلاقاً ، موقماً برمناسبت بولونماسنه اعتنا ايله ليدر. يوقسه مجرد
مهرك فضله بر مقدارده بولونماسى نكاحك دوامنه هر وقت مدار اولاماز.
بلكه بوجهت عرض اولونديغى اوزره سن تزوجى تاخير ايدر، تزوج
ايدنلر كده مدت مديده جمعيت ياپامه ملرينه سبب اولور. برچوق متاهل
كيمسه لر كده آغير آغير بورجلر آلتنده قالمالرينه سببت ويرر .

واقعا نكاح خصوصنده بورج ياقمدن او قدر تحاشى يه محل يوقدر.
بويله خيرلى بر امر ايجون حسن نيتله ياپيلان بورجى ادايه جناب الله
موفقيت احسان بويورور. نته كيم : (ثلاثة حق على الله عونهم المجاهد
في سبيل الله والنكاح يستعفف عن محارم الله والمكاتب يريد الاداء)
بويورمشدر . يعنى اوچ كيمسه واردر كه كندبلرينه البته جناب حق
يارديم ايدر، اولنرده الله يولنده مجاهده ايدن، محرماندن نفسى صيانت
ايجون تاهل ايله ين كيمسه لرله بدل كتابى ويرمك ايسته ين مكانيدر .
فقط مجرد كوسترش ايجون زائد مصرفلر اختيارى وبو مصرفلرى
يايق ايجون آلتندن قولايقله قالمالمايه حق مقدارده استقراض ياپيلماسى ده
هيچ بوجهله موافق اولاماز . بورج آلتنده ازيلن براركك عائله سنى
مسعود ايله من ، بوجهتى قيز طرفى ده دوشونورك هر حالده دامادلىرى
اولاجق كيمسه يه تسهيلات كوسترمه ليدرلر .

نهاية المحتاجده وسائر ده بيان اولونديغى اوزره عمر بن الخطاب
حضر تلى بر خطبه لرنده حضاره خطاباً : (لاتغالوا بصدائق النساء فانها
لو كانت مكرمة في الدنيا اتقوى عند الله كان اولى بها رسول الله صلى الله
عليه وسلم) ديهه اخطار بويورمشدرى ، يعنى قادينلرك مهرينى بك

ديگر بر خبرده ده: (اعظم النكاح بركة ايسره مؤنة) وارد اولمشدر که
« نکاحک فیض و برکتجه اک بویوکی کلفت و مصر فیه الک آرز، الک قولای
اولانیدر، مآلنده در .

مع هذا نکاح بر امر خطیردر، شأنه اعتنا لازم اولدیغندن تسمیه
ایدیله جک مهرک پک هادی بر شی اولماسی ده مهرک لزومنده کی حکمت
شرعیه ایجاباتنددر . هر شیده اولدیغی کی بو خصوصده افراط
و تفریطدن قاچینایدر . پک قیمتسر اولان بر شینک مهر تسمیه ایدلمه سی
حسب العاده طرفینک عزت نفسنه طوقونور، موقع اجتماعیسيله متناسب
اولماز و بالخاصه قادینک حیات آتیه سنه سوء تأثیر ایده بیلیر .

بدایعه مفصلاً بیان اولدیغی اوزره : « نکاح بر طاقم مقاصده بناء
مشروع قیلنمشدر که بومقاصدک حصولی آنجاق نکاحک دوام و ثباتیله
قابل اولور . نکاحک دوام و ثباتی ایسه نفس عقد ایله مهرک و جوبنه
وابسته در . چونکه بعضاً زوجین بیننده وحشت و خشونت کی بعض
اسباب سرزده ظهور اولاییلیر که بونلر زوجی طلاقه سوق ایدر .
اگر نفس عقد ایله مهر واجب اولمایاجق اولسه زوج ، ظهور ایدن
جزئی بر خشونته بناء رابطه نکاحی ازاله ایتمکدن چکنمز . زیرا بو
تقدیرده مهرک لزومندن خوف اتمیه جکی جهتله ازاله زوجیتدن تحاشی به
لزوم کورمز . بو حالده نکاحدن مقصود اولان فوائد فوت اولمش
اولور .

مع مافیہ نکاحدن بکله نیلن مصالحک حصولی بین الزوجین موافقته
متوقفدر ، بو موافقت ایسه زوجنهک زوجی نزدنده معزز و مکرم
اولماسیله حاصل اولور . حال بوکه اولدجه اهمیتلی برماله توقف ایتمکسزین
زوجک زوجهنه طریق وصولی منسد بولونمادجه بو معززیت تحقق
ایده من . مشکلات ایله ایده ایدیلن بر شینک محافظه سنه زیاده سیله اعتنا
اولونور ، بالعکس قولایلقصه ایده ایدیلن بر شینک اوقدر قدری
بیلنمه چکندن امساکنه لائقه اعتنا اولوناماز .

آرتق هر مسلم ایچون لازمدرکه مجرد رسول عالیشان افندیمرک سنت
سنیه لرینه اتباع ایتک و ملت اسلامیه تک افرا دینی تکشیره ، قوتی
تزییده خدمت ایتک مقصدیه تأهل ایدرک خیر الحلقه نائلیتی خلاق
کریم حضرتلرندن قنی ایلسین .

نکاح خصوصنده کی بو قدر ترغیبات شرعیه به رغماً مع التأسف یینه
مسلمانلر آره سنده وقتیه تأهل ایتمه یین بر چوق ذوات بولونمقده در .
بوده مختلف اسبابدن نشئت ایدیور ، بوسیلر دن بری ده قدر معروفدن
زیاده مهر تسمیه سیله لزومی ، لزومسز بر طاقم کلفتلره میدان ویرله سیدر .

مهر و ولیمه خصوصنده اسرافاتره نوقی ایملسی :

معلوم اولدینی اوزره نکاح شرعی ؛ مهردن خالی اوله ماز . مهرک
لزومی : (واحل لکم ماوراء ذلکم ان تبغوا باموالکم) آیت جلیله سیله
نابندر .

فتح القدیرده وسائر کتب فقیهیه مزده مذکور اولدینی وجهله
مهرک اقل مرتبه سی امام مالک حضرتلرینه کوره ربع دینار ، امام
نحعی عندنده قرق درهمدر . امام شافعی و امام احمد حضرتلرینه کوره
بیعه ثمن اولمایه صالح اولان هر شی مهر اولمایه ده صالحدر . ائمه حنفیه
عندنده ایسه اون درهم کوشدر ، ولوکه مسکوک اولماسین ، بوندن آز
مهر اولاماز . فقط مهرک حد اعظمیسی معین دکلدر ، طرفین بالرضا
ایسته دکلری قدر مهر تسمیه ایدر بیلرلر ، آنجاک مهرک یک فضله
اولماسی شرعاً مدوح دکلدر . بحر رائقده مذکور اولان بر حدیث
نبویه : (خیر نسائکم احسنهن وجوهاً و اخفهن مهوراً) بویورلمشدرکه
«قادینلر یکیزک اکیخیرلیسی و جهاتک کوزل ، مهراً اکیخیف اولانلریدر»
مأئده در .

کتب اخلاقیه مزده : (من برکة المرأة سرعة تزوجها و سرعة
رحمها الى الولادة و یسر مهرها) دینه محرردرکه « بر قادینک وقتیه
اولنمسی ، وقتیه کبه قالماسی و مهرینک قولایلقله ادا اولونوبیله جک بر
مقدارده بولونماسی اول قادینک یمن و برکشدن معدوددر » دیمکدر .

صحیح بخارینک باب النکاحنده وسائر کتب احادیثه مذکور
اولان : (جاء ثلثة رهط الى بيوت ازواج النبي صلى الله عليه وسلم ...)
الحديث شريفى شو مألدهدر : اوج ذات خانه سعادتہ كلوب بنى طليشان
افنديمك نه قدر عبادات وطا طابه اشتغال بيورديفنى تحقيق ايتدكن
صوكره « بز زده عليه الصلاة والسلام افنديم زرده ! » جناب حق
اونك هم كچمش هم ده كله جك بوتون كناهلرني مغفرت بيورمشدر.
(يعنى بالفرض حضرت بيغمبردن بر كناه صادر اولاجق اولسه جناب حق
آنى عفو بيورر ، اويله اولدينى حالده رسول اكرم حضرتلرى ينه
شو قدر عبادت وطا طابه مشغول اوليور) ديديلر ؛ ايجلرندن برى ،
« بن بوتون كيجه نماز ايله مشغول اولهيم » ديدى ؛ ديكر برى ده ،
« بن هركون اوروج طوتاييم ، اصلا افطار ايتيميم » ديه قرارويدى .
اوچنجيسى ده ، « بن قادينلردن عزلت ايدرك ابدىاً تزوج ايتيميم »
ديه ترك تاهله عزم ايتدى . متعاقباً رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
افنديم تشرىف ايدرك بيورديلر كه : « شويله شويله دينلرسنزميسكنز ؟ »
الله يمين ايدرم كه جناب حقندن بنم خوف واتقام دها زيادهدر ، بونكه
برابر بن اوروج ده طوتار ، افطارده ايدرم ، نمازده قيلار ، اويقوده
اويورم ، قادينلرى ده تزوج ايدرم ، بنم ستمدن اعراض ايدن بندن
دكلدر .

بو حديث شريف كوسترييور كه مسلمانلر كه هم دينلرينه ، هم ده
مشروع صورتده دنيا لرينه چاليشالرى منسوب اولدقلرى دين حكمت
قربنك ايجابات عاليه سندندر .

عليه الصلاة والسلام افنديم بر حديث شريفلرنده : (تنساحوا
تكثروا فاني اباي بكم الامم يوم القيمة » بيورمشلردر كه « اى امم ! .
تاهل ايدوب چو فاليكز ، چونكه بن يوم قيامتده سنك كثر تكزله
بساثر امتلره مباحاتده يولونورم » مألدهدر .

بو حديث نبوى ده كوسترييور كه دين اسلامده نكاحك مرغوب
اولماسى اسپابندن برى ده افراد مسلمانك ترايدينه وسيله اولماسى جهتيدر .

بو آیت جلیله مسلمانانرا ایچون بر ترغیب سبحانیدره فقیر اولدقلری
حالده تأهل ایدنلرک فضل الهی به مظهر اولاجقلرینی تبشیر ایدیور،
آرتق فقیرالحال بولوندیغنی بهانه ایدهرک تأهلی ترک ایتک ناصل طوغری
اولابیلیر ؟ .

شبهه ایدیله من که چوق کره ازدواج برکاتیله آهنگ معیشت دوزه لیر،
زوجک شوق مساعیسی آرتار ، قادینک سبی وغیرتیله خانهک انتظام
ومعموری یولنه کیرر، چوق دفعه ازدواجک ثمرات نافعه سندن اولان
اولاد یوزندن ابون ؟ وسعت معیشته ، سعادت حیاته ، ابقای نامه
موفق اولور .

علیه اکمل التحیات افدیمز احتیاجندن شکایت ایتمکده بولونان بر
ذاته « تزوج ایتلیسین » دییه توصیه بویورمشلردر .

« فقیرک قورقوسیله اولتمکی ترک ایدن بزدن دکلدر » مألنده
بولونان (من ترک التزوج مخافة العیلة فلیس منا) حدیث شریفی ده آرتق
بو خصوصده فضله سوز سویلکه حاجت بیراماز .

سنن ابن ماجه ده : (النکاح من سنتی فمن لم یعمل بسنتی فلیس منی)
حدیث شریفی مسطوردر که « نکاح بنم سنتمدره ، بنم سنتمله عمل ایتمین
بندن دکلدر » دیمکدر .

بر حدیث شریفده ده : (من احب فطرتی فلیستن بسنتی وان من
سنتی النکاح) وارد اولمشدر که « بنم فطرتی سوهن بنم سنتمه سالک
اولسون ، سنتمدن بری ده شبهه یوق که نکاحدر » مألنده در .

دیگر بر حدیث شریفده ده : (ثلاث من سنن المرسلین النکاح والتعطر
وحسن الخلق) بویورلمشدر ، یعنی « اوج شی پیغمبران ذیشانک
سنتلر ننددر . اولنرده نکاح ، تعطر ، حسن خلقندن عبارتدر »

بر حدیث نبویده : (اذا تزوج الرجل فقد استکمل نصف الدین
فلیتق الله فی النصف الباقی) شرفوارد اولمشدر که « برمسلم اولندیکی وقت
دینتک نصفی استکمال ایتمش اولور ، آرتق باقی نصفندن ده جناب حقندن
صاقینسین ، اتقا اوزره بولونسون » مألنده در .

20/10/11

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.587.1

از دواج مؤسسه اجتماعی عیسی

نکاحك فوائد و محسناتی . انسال بشریه نك بقاسی ؛ انسابك ضیاعدن وقایه می ؛ تنشيط قلبه ، استراحت بدنیه بی تأمینه ، بر آشیانه مسعودیت تأسیسنه خدمتی ؛ مجاهده حیاتی بی تزئیده وسیله اولاسی - نکاح حقیقده کی ترغیبات شرعیه - مهر و ولیمه خصوصنده اسرافندن توقی ایدله سی .

۲

نظامك فوائد و محسناتی :

احیاء العلومده وسائر اخلاق ، فقه کتابلرنده محرر اولدینی اوزره نکاحك دینی ، دنیوی برچوق فوائد و محسناتی واردر . از جمله :

۱ - : نکاح انسال بشریه نك بقاسی کافلدر .

۲ - : نکاح ؛ انساب بشریه نك محافظه سیله هیئت اجتماعیه نك

اضاعه انسابدن وقایه سنی مستلزمدر .

۳ - : نکاح ؛ تنشيط قلبه ، استراحت بدنیه بی تأمینه خا-مدر .

معلومدر که انسانلر یاشادججه متبادیاً چالشمقه ، فعالیت ابرازینه

محتاجدرلر . حال بوکه بویله علی الدوام واقع اولان سعی و غیرت ؛

انسانك حواسنی یورار ، نشوه مساعیسنی تعطیله سبب اولور . نته کیم

امام علی کرم الله وجهه حضر تتری : (روحوا القلوب ساعة فانها اذا

اگرهت عمیت) بویورمشلردر ؛ یعنی قلبلر کنزی برمدت دیکلندیریکنز ،

راحت ایتدیریکنز ، چونکه جبر واکراهه اوغراسه کندیسینه ،

اوصانج کلیره کورلانیر ، آرتق کندیسندن استفاده اولوناماز .

بناءً عالیه انسان وقت و وقت ترویج نفسه ، تنشيط قلبه ، تعب

قوایی ازاله یه محتاج اولدیفندن بوخصوصده کی احتیاجاتی آنجاق عائله سی

آره سنده ، رفیقه حیاتی نزدنده تطمین ایده بیلیر ، باشقه صورتله تطمین

ایده من .

غیر مشروع صورتده یاپیلان انسیتلك نه الیم، نه زهر آلود نتیجه لر

ویردیکی ایسه دائماً کورولمکده در .

۴ - : نکاح ؛ بر آشیانه مسعودیت تأسیس نه باعث، امور بیتیه نکاح حسن تمشیت و تنظیمه خادمدر .

شبهه یوق که انسانلر تأسیس نه موفق اولدقلری برر کاشانه ازدواج سایه سنده بختیار اولورلر . بر ارکک صالح بر رفیقه یه نائل اولدغه خاه سی داخلنده کی اموری بالذات رؤیت ایتک مجبوریتنه بولونور ، بویله بر کلفی در عهده ایتهمی ایسه آنک خارجه کی معاملاتنی سکتہ دار ایدر . حال بوکه صالح، وظیفه شناس برر رفیقه حیات ایله یاشایان ار کککله خارجه کی ایشلرینی اداره یه حصر اوقات ایده رک مسلکله نده ترقیاته نائل اولورلر، رفیقه لری ده ایشلرینی کوره رک آنلرک یوکلرینی تحفیف ایدرلر؛ زوجین آره سنده وقوع بولان بوتقسیم وظائف نتیجه سنده ده سعادت عائله تجلی ایدر طورر .

• - : نکاح؛ انسانلرک دها زیاده مجاهدت حیاتیه ده بولونمالرینه وسیله در شبهه ایدیله مزکه متأهل اولانلر ایله اولمایانلرک ابرازینه محتاج اولدقلری فعالیت حیاتیه مساوی اولاماز . برر عائله صاحبی اولان ار کککله کندلی رفیقه لرینک ، چوجوقلرینک معیشتلرینی تأمین ایچون کیجه و کوندوز چالیشیرلر، و بودائی مساعی - افراد عائله نک سعادتنه بادی اولاجنی ایچون - کندیلرینک نشوه فعالیتنی تزید ایدر، مزاحم حیاتیه بی اقتحام خصوصنده یأس و فتوره گرفتار اولمازلر ، هر کون باشقه بر قوت ایله ، باشقه بر انشراح ایله شهره مساعیده دوام ایدر کیدرلر، بونک نتیجه سنده منسوب اولدقلری هیئت اجتماعیه ترقی ایدر، اسباب رفاه و عمرانه نائل اولور ، باشقه ملنلر ایله اقتصادی ، سیاسی ساحلرده رقابت ایده بیله جک بروضعیتده بولونور .

نظام مقننه کی ترغیبات شرعیه :

نکاح؛ شرع انور نظرنده بک زیاده مرغوب و معدوددر . فرقان حکمیده : (وانکحوا الایمی منکم والصالحین من عبادکم واما آنکم...) بویورلمشدرکه « سزدن زوج و زوجہ سی بولونمایانلری و کوله و جاریه لر یکسزدن صلاح حال ایله متصف اولانلری اولدیریکیز، اکر اونلر فقیر ایسه لر الله تعالی فضل و کریمله کندیلرینی غنی قیلار ، الله تعالی واسعدر ، علیمدر » مألنده در .

1

1 1

1

عدالت ، ادبیات ، صنایع نفیسه ، تشکیلات اجتماعیه ، مکارم اخلاقیه .
وادیسنده یوکسلته جک اسباب ووسائله صاریلدیغنی کورولمشدر .

مسلمانلغک عربلرده وجوده کتیردیگی انقلابی ، صوکره بربریلر ،
صوکره افریقا زنجیلری ، صوکره مالیک ، صوکره آسیانک کوچبه
اقوامی ، صوکره چین ملتلی اوزرنده اجرا ایلدیگی تأثیراتی نظر
دقته آلیکز . کوره حکسکیز که علم مؤسسهلرینی اقامه ایدن ، تجارت ،
زراعت و صنعتی تشویق ایدن ؛ اندلسه ، افریقانک قسم اعظمه ، سوریه ،
عراق ، اناطولی ؛ هند ، چین ، مرکزی آسیا ، بحر محیط کیرآطه لرینه
حاکم اولان بواقوام اسلامیہ مسلمانلغہ بدواتیلہ ، جهالتیلہ ، ضعفیلہ ،
فقریلہ ، طاغینقلغیلہ کیرمشکن تعالیم اسلامیہ درحال بو ملتلی ،
یوکسلتمش ، علم و عرفانه ، مدنیت و اعتلایه سوق ایلمشدر . بوندن طولاییدرکه
بوتون ادوارنده مسلمانلق ایچون ، پریشان اقوامی اعتلا ، اتحاد
و عدالت تامه ساحه سنه چیقاران برکوپرودر دینیلہ بیلیر .

اون برنجی عصرده تاتار آقینی اسلام عالمی استیلا ایتدیگی زمان
رهکذارنده کی بوتون علم و صنعت مؤسسهلرینه ده بیقمش ، عصرلرجه
مساعینک اثری اولان مدنیت اسلامیہ یی یرلره سرمشدی . فقط وقتاکه
تاتارلر دین اسلامی قبول ایتدیلر ؛ علم و مدنیتک اک قوتلی ظهیری
اولدیلر . جنکیز احفادندن (برکت بن باطوخان) ک مسلمان اولور
اولماز مؤسسات عرفان تأسیسنه باشلادیغنی واک بیوک علمای اسلامی
کندوسنه یا قلاشدیردیغنی کوردیکمز کبی (هولاکو) نک برادری
(قوبلای) خانک (جمال الدین الفلکی) یی (چین) کتوردیکنی واونک
واسطه سیله چین مملکتنه علوم اسلامیہ یی ، مدنیت و فلسفه اسلامیہ یی
صوقدیغنی مشاهده ایدیوروز . الحاصل مسلمانلغنی مرهانکی ملت قبول

ایتمشسه در حال فیضندن نصیب آلمش و تعالیندن استفاده ایتمکده باشقه لزندن کری قلامشدر .

مسلمانلغك اك جلی اثری « استقلال » ی مدافعه ایتمه سی و حاکمیت اجنبیه ی قبول ایتمه مسیدر . قرآن کریم اهل اسلامی جناب حقه ، رسول الله و مسلمانلردن اولان اولیای اموره اطاعتله مکلف طوتیور . بناءً علیه قرآن کریمه کوره مسلمانلر، ممکن اولدینی قدر، یابانجی بر حکومتک زیر حاکمیتنده یاشاماقله مأموردلر . بوندن طولاییدرکه صادق مسلمانلرک قلبنده حریت واستقلال اسلامی مدافعه آرزوسی طوغمش و بو اعتبار ایله هر مسلمان ، دینک امرینه اتباعاً بلاقید و شرط بر مجاهد عد اولومشدر . مسلمانلقده عسکرک، سلاح طاشیمق ، اسلام یوردلرینی مدافعه ایتمک ، یالکزر ارککلره منحصر اولمایوب بالعکس مملکت ، دشمنک تجاوزینه معروض قالینجه قادینلرده ارککلرک مکلف اولدقلری وظائف مدافعه یی ایفا ایله مکلفدرلر . قادینلر ایچون بو وظیفه نک ایفاسی اختیاری دکل ، بر مکلفیت دینه در .

اسلامک ظهورندن یعنی یدنجی عصر میلادین اعتباراً مسلمانلر تشریح ، اخلاق ، سیاست و تجارت ایله مشغول اولدیلر . دولت عباسیه نک تأسسی اوزرینه (المنصور) بالخاصه ریاضیات ، فلکیات وادیلرنده تدقیقات و تتبعات اجراسیله یونان فلسفه سنک عربجه به ترجمه سنی امر ایتمشدی .

(هارون الرشید) ک اوغلی (المأمون) ده بو اثره اقتفا ایتمدی ، علما و مترجملری طولایله برق کتبخانه لر ، مدرسه لر تأسیس ایلدی . اساساً (هارون الرشید) ایله (مهدی) آسیانک اطرافنده نیجه نیجه خرسیتیان علماییده بغداده جلب ایدهرک بو اوغورده مهم فداکارلقلرده

بولونمش و بوسایه ده دولت عباسیه زماننده (بغداد) ایله سائر مراکز اسلامیه علوم و فنونک ، اخلاقک ، سیاست ، فلسفه ، هیئت ، ریاضیات ، طبیعیات ، موسیقی و سائر علومک مهدی اولمشدی . اوزمان (انطاکیه) ایله (حران) ک ، علوم طیبیه نک اک مهم مراکز تحصیل اولدیفنی تاریخ قید ایتمکده در . (عباسیلر) ک علمه و علمایه نه قدر اهمیت ویردکلری (هارون الرشید) ک طیبی (حسین بن یحیی) نک لسان یونانیدن عربجه به ترجمه ایتمدیکی هر کتاب مقابلهنده (مأمون) دن آغیر لغتجه آلتون آلمه سندن آکلاشیله بیلیر . دولت عباسیه به معاصر دیگر حکومت اسلامیه ایله خلفلرینک علمه و علمایه قارشلی بسله دکلری حرمت و کوستردکلری اهتمام دها آزدکلدی . (همدان) حکمداری شمس الدوله نک فیلسوف (ابن سینا) به مقام وزارت ی تفویض ایتمدیکی کبی برده کندیسنه طیب مخصوص تعیین ایتمدیکنی کوربیوروز . (اصفهان) حکمداری (علاءالدوله) ده ابن سینایه وزرات و ریاست توجیه ایله مشدر .

۹۳۲ سنه میلادیسنده ارتحال ایدن (ابوبکر الرازی) نک (سامانیه) حکمداران ی نامنه طی ، کیمیائی اثرلر تالیف ایتمدیکی کورولمکده در . (محمود غزنوی) نک فیلسوف (بیرونی) ی هندستانه دعوت ایدرک اورایه علوم و مدنیت اسلامییه کتیرتمشدی . اوروپا ، ابن سینا ایله رازینک قیمتی آلی عصر اول ادراک ایدرک اثرلرینی تدقیقه باشلادیسه اسلام حکمداران ی بونلرک قیمتی دها اول آکلایه رق کندیلرینی اک یوکسک مقاماته کچیرمشلردی .

شیمدی بوتون مدرسه لر یله ، کتبخانه لر یله ، رصدخانه لر یله ، مؤرخلر یله ، جوغرافیونیلر ، ادبیاتیلر ، ایوانلر یله ، خسته خانه لر یله ،

فابریقه لریله شرقی بیراقلمده بالخاصه فاطمیلردورنده (قاہرہ) یه طوغرو
کیده لم. اوراده ده علوم و معارفک یوکسک اولدیغی ، بالخاصه ملک عزیز
ایله حاکمک دورنده (قاہرہ) نک (بغداد) دن نه مؤسسات عرفان ،
نه ده بشقه بر نقطه نظر دن هیچ کری قالمادیغی کورورز . ساعت
رقاصنک مخترعی مصرلی (ابن یونس) ی ۱] خاطر لاملدن کچمک
مکنمیدر ؟

۱۰۹۹ سنه میلادیسنده طوغان (شریف الادریسی) نک (قرطبه) ده
اکمال تحصیل ایتدکن صوکره اون ایکنجی عصر اوئلنده سجیلیا
حکمداری (روحیر) ک سراینه کیدوب (۸۰۰) باطمان ثقلتنده
کوموشدن برلوحه اوژرینه خریطه عالمی حک ایتدیکنی او زمان
معروف اولان بوتون اقسام جهانی عربجه اوله رق قید ایتدیکنی تاریخ
تثیت ایتمکده در . (شریف ادریسی) نک جوغرافیایه دائر یازدیغی
اثرکی خریطه لرینی ده بوتون اوروپا رساملری اوچ عصر استتساخ
ایتمکده دوام ایتشلر و اولره آنجق جزئی برشی علاوه ایده بیلمشلردر .
شریف ادریسیدن یوز سنه صوکره سجیلیا قرالی ایکنجی فرهدریقی
کورویورز که فیاسوف ابن رشیدک اولاد لرینی سراینه آله رق اولردن
نباتات و حیوانات او قویور .

سکنزنجی عصرده احراز شهرت ایدن (ابی موسی جعفر الکوئی)
ایله (ابی بکر الرازی) نک و سائر مؤلفین اسلامیه نک آنارینی او قوینجه
(حامض کبریت) ایله (ماء ملیکی) یی ناصل اختراع ، (حیوه) یی
ناصل احضار ، کتوللزی ناصل تخمیر ایتدک لرینی کوردیکمز کی (ابوالقاسم

[۱] ۱۰۰۷ سنه میلادیسنده ارتحال ایتشد .

خلف بن عباس البوقاریس) ک علم جراحی ناصل وضع ، آلات
جراحیه یی ناصل توصیف واستعمالنی ناصل تعریف ایتدیکنی ، ایلك
دفعه اوله رق (حصا) نک محل اخراجنی ناصل تعیین ایلدیکنی کورویورز .
(ابن رشید) ک استادی (ابن زهر) (حجاب حاجز) ک التهای ایلك

کشف ایدندر . علما ، ممالک اسلامیه ده سیاحت ایدر و هر یرده
حکمداران تزدنده اک شرفلی قبوله مظهر اولورلردی . هر طرفدن
کلن طلاب عرفان بونلرک اطرافنده طویلانیر ، درس لرینی دیکلر و
فکر لرینی قید ایدرلردی . ^{یوکا دیا فراغم برده سی ده نیر . کورس بونلغی ایله}
علمای اسلامک فنون ، علوم ، صنایع ، سیاست و سائر وادیلرده کی
مساعی و آناری ، آزقالدی ، کوزلردن نهان اولاجقدی . فقط فلمنک ،
فرانسه ، المانیا وانگلتره ده ظهور ایدن مستشرقلرک تحریات و تدقیقاتی
سایه سنده بونلرک برچوغنی دیریلدی . بو آنارک بر قسمی عربجه اوله رق
طبع اولوندیغی کی عربلرک اندلسده بولوندیغی زماندن اعتباراً بر
چوققرلی لاتینجه یه و سائر اوروپا لسانلرینه ترجمه ایدلمشدر .

خلاصه اشپیلیا ، قرطبه ، فرناطه ، مرسیه ، ططلطله ، سبتیه ، طنجه ،
مراکش ، جزائر ، تونس ، قیروان ، قاہرہ ، شام ، عراق ، ایران ،
بخارا ، هندستان ، سیریا و سائر ممالک اسلامیه ده معظم کتبخانه لر ،
مدرسه لر کورولورلردی .

اجزاجیلق صنعتی ایلك اول مسلمانلر ابداع ایتشلر واحضار
ادویه قانونی ده اولردن قالمش و بوقانون (سالرنه) شهرندن سائر
جنوبی اوروپا ممالکینه انتشار ایله مشدر . مسلمانلر ایلك عصر لرده مدینتک
یالکمز بر شکلله اشتغال ایتمیه رک هر شعبه سیله مشغول اولمشلر . بناء علیه
بر طرفدن ریاضیات ، طبیعیات ، سیاسیات ، تشریح ، شعر و کتابته اهتمام

دیا و فراغم برده سی ده نیر . کورس بونلغی ایله
قارین بونلغی بر بزرگ آیرین یاغمه بیز بر برده در ایتد .
بر برده در ایتد .

ایتدکاری کبی ده کیزجیلک ، سیاحت ، موسیقی ، تزینات ایله شهرلری
مدنیشدیرمک ، مرکزلی تنظیم ایتمک ، انواع زینتله کوزللاشدیرمک
کبی شیرلهده مشغول اولمشلردر .

مسلمانلر دنیاده کی انواع زینتی استعمال ایدرلر و بوخصوصده
« من حرم زینة الله التي اخرج لعباده والطيبات من الرزق » دستور
قرآنیسیله « لانس نصیبك من الدنيا » امر الهیسنه اتباع ایدرلر .
بناء علیه (اموی) ، عباسی ، فاطمی ، علوی و عثمانی پادشاهلرینک آسیا ،
افریقا ، غربی و شرقی اوروپاده اک محتشم البسهلری کیدکلرینه واک
قیمتدار تختهلره او طور دقلرینه ، صیرمه لی منسوجات قوللان دقلرینه دائر
تاریخده کوریلن روایتلردن تعجب ایتمه مه لی بز . بالخاصه اندلس مسلمانلرینک
البسهلری کوزللاشکی ، بهاسی اعتباریله پک شایان دقتدی . اوروپا تاریخلری
اندلس مسلمانلرینک قوللان دقلری بواشیانک اوصافیه طولودر .

مسلمانلر ایلك دورلرده **يونان** ، **ایران** و **رومالیلری** معماریده
وتزینانده تقلید ایتمشلسده بالآخره اونلره تفوق ایتمشله . چونکه
برطاقم معضل اشکالی رسم ایله مشغول اولدقلری کبی **(منحنیات)** **(تقاسیم)**
ایله چیچکلرک رسمنه صرف فکر ایدهرک ۱۰ نجی ، ۱۱ نجی ، ۱۲ نجی
عصرلرده مغربده **(مروانی)** ، **(موحدین)** و سائر حکمداران معماری
وتزیناتی پک یوکسک درجهلره چیقارمشله و تقلید شائبه لرندن تجرید
ایدهرک اونلره صرف اسلامی بر ماهیت ویرمهکه موفق اولمشلردر .
بالآخره **(قرطبه)** ، **(اشبیلیه)** ، **(غرناطه)** کبی مراکز اسلامیده بو صنعت
خارقه درجه سفی بولدی .

مسلمانلر معماریده و تزینانده دنیانک استادی اولدقلرندن اسلام

معمارلرینک کیردکلری هر ده انشا اولونان معبدلرله سرایلر شکلا
یکدیگرینه بکزر .

دین اسلام صنعت و تجارت حرمت ایدهرک بونلرله اشتغال ایدنلره
موقع ویردیکندن اهل صنعت و تجارت معادلی استخراج و بونلردن
درلو درلو آلات ، ادوات و اسلحه ، درلو زینتلر اعمال ایتدیلر .

مسلمانلر بو وادیده او قدر ایلریله دیلرکه سطح ارضی و شکل حیاتی
ده کیشدیردیلر .

صنعتده مسلمانلر تقلید ایله مثلاً چیندن آلدقلری کاغدی ایپکدن
یا بقله اکتفا ایتمه رک پاموقدن ، پاچاوره لرذن یا بدیلر ، باروتک استعمالنده
تفنن ایدهرک برچوق مقاصدی تأمین ایتمک ، آغیر شیلری آتمق خصوصنده
قوللان دیلر . ۶۹ سنه هجریه سنده حجاج (مکه) نك محاصره سنده مواد
قیله یی **باروتله آتمش** ، اون اوچنجی عصر میلادیده عینی و سائط
قوللانلشدی . فرانسز مورخی (فهراراس) جبل طارکک محاصره سنده
قورشونک باروتله آتیلدیغنی و او وقتدن اعتباراً اسپانیا خریستیانلرینک
باروتی عینی صورته قوللانمغه باشلا دقلرینی سویلور . اسلام فابریقه لرنده
یا پیلان کاغذ اسپانیادن ، فرانسه ، انکلتره ، ایتالیا و آلمانیا یه اون اوچنجی
عصر میلادیده کیتمشدر .

مسلمانلر نباتات ایله اشتغال ایتمشله و کندیلرندن اول کلنلری
بو خصوصده کچمشله . چونکه نباتاتک توحیدنده ، شئون طیبهده
استعمالنده ایلری کیتمشله . بوندن باشقه مسلمانلر **(طبقات الارض)** .
دائر برچوق مؤلفات یازمشله . تاریخ (رنجی عبدالرحمن) ک قرطبهده
برچوق نباتات باغچهلری وجوده کتیره رک شرق ممالکتلرینه برچوق
طاملری تخم طوبالامق ایچون کوندردیکنی قید ایدیور .

مسلمانلق بونلرك هېسنى مظهر انكشاف وهېسنى تشويق ايتديكى حالده روماليلرك وضع ايلدكلى قواين، فعاليتها وصنعتيه مخالفت ايتمكده ايدى. **حق (آغوستوس)** اصلزادكاندن ايكن رفايقه ادارهسنى درعهده ايدن **(اونيوس)** كندى نفسه حقارت ايتمش اولدينى ايجون اعدامه محكوم ايتمشدى. ينه اوزمان بر چوق انسانلر افلاطون فلسفه سنه تابع بولونيوردى كه بوفلسفه صنايعله مشغول اولان كيمسه لرى حقوق مدنيه لايق كورمبوردى.

ممالك اسلاميه آرسنده تجارتي، مواصلا ت و مراسلاتى تأمين ايجون مسلمانلر بوللر **آچمش** و بو بوللرده **قوولر قازمش**، **صهرنجار** انشا ايتمش، **پوسته لرى تنظيم ايتمشدى**. بو صورتله **اندلس**، **مراكش**، **جزائر**، **تونس**، **مصر**، **سودان**، **عربستان**، **ايران**، **اسلام روسيه**، **هندستان**، **چين**، **كوفه**، **بصره**، **سوريه**، **عراق** بر ينه باغلاندينى كې هېسده **مكه** و **مدينه** ايله مربوط ايدى.

مسلمانلر مملكتلرى تنظيم، شئون داخله سنى تدبير، صنايعى ترويج ايله مشغول اولمشلر، پوليس تأسيس، ارباب صنايع ايجون نقبا تعيين ايتمشلر. مكتبلر، خسته خانه لر وسايره كې اك مهم مؤسساتى وجوده كتير مشلردر. بوتشكيلات **بالخاصه (غرىناطه)** ده اون اوچنجى عصر ك مباديسندن اون بشنجى عصر ك اواسطنه قدر اك يوكسك شاهقه يه چيقممشدى. اميرالمؤمنين **(عبدالرحمن الناصر)** ك دورنده **(قرطبه)** سرايلر، باغچلر، حيوانات وقوش باغچلرى، فاريقه لر ايله طولمشدى. **(رهمرا)** **(ناعوره)** **(روضه)** كې سرايلرى عبدالرحمن انشا ايتمشدى. بوسرايلرده كوزه لايكى غير قابل توصيف سالونلر بولونيوردى. **بالخاصه (قصر خلافت)** هر درلو ستايشك فوقنده ايدى.

بونلر حقنده بر فكر ايدينك ايجون مقرينك **(نفخ الطيب)** به مراجعت كافيدر. عبدالرحمنك دورنده اندلسده ۸۰ بويوك شهر، ۳۰۰ قصبه **(۱۲,۰۰۰)** چيفتلك واردى. **(قرطبه)** **(زهره)**، **(وزهرا)** كوزل بنالره، معموره لر ايله طولوايدى. سرايدن انتشار ايدن ضيالره اون ميل مسافه يه كيديليردى.

اسلام حاكميتى دورنده طليطله ده ايكي يوزبيك نفوس بولونيوردى. قرطبه نك حواليسى سگنز فرسخ امتداد ايدنيوردى. اندلسده **(۶,۰۰۰,۰۰۰)** سراي **(۲۸۳,۰۰۰)** قوناق موجود ايدى. اشينيباده يالكزايك طوقومغه مخصوص **(۶,۰۰۰)** دستگاه واردى. حالبوكه **(۱۷۴۲)** سنه سنده مملكت اسپانيوللره كچنجه بوتون دستگاهلرك عددى **(۱۰,۰۰۰)** ن عبارتدى. عمومي و خصوصى مكتبلره كلنجه مسلمانلرك بونلره اهتيا مى فوق العاده ايدى. **(حكيم بن عبدالرحمن)** ك كتبخانه سنده **(۴,۰۰۰,۰۰۰)** جلد كتاب بولندينى كې خليفه **(ناصر عباس بن المستضى)** ك كتبخانه سى ده بو قدر كتابى محتوى ايدى. قاردينال **(اقسيمينيس)** غرىناطه ميدانلرنده بر كونده **(۸۰,۰۰۰)** جلد كتاب ياقمشدى. سياحلردن **(ابن البندى)** ۱۱۴۰ سنه ميلاديه سنده قاهرده يالكز علوم رياضيه و فلكيه يه عائد **(۶,۰۰۰)** اثر و بريسى عبدالرحمن الصوفى يه عائد اولمق اوزره **(يكي كره)** كورمشدى.

مسلمانلرك سائر اقوامه فائقيتلرى و اونلره قارشى رهبرلكلرى يوقاريدى ايضاح ايتديكمز معارف و صنايعه، برده تشكيلات مدنيه يه انحصار ايتمه يوردى. كنديلرى موسيقى و غنا ايله ده مشغول اولمشلر، ايران، هندستان و روما مملكتلرنده بولدقلىرى آلمشلر و بونكله اكتفا ايتمه رك سائر فنونده كوستردكلرىنى موسيقيده ده كوسترمشلردى.

ممالك اسلاميه نك مدنيق ، سياسي حفته درميان ايتديكمز بو
 مطالعات دين اسلامك نه صورتله ابتدائي برطاقم اقوامي آنسرين
 ابتدائيكدن قورتاره رق مدنيت فاضله ساحه سنه چيقارديغني كوسترر؛
 روح اسلامك بوني اقتضا ايتديكني ومسلمانلرك صوك عصرلرده دوچار
 اولدقلى تاخر وضعفك آنجق بونجيب روحدن، بو علم ونور روخندن
 عدالت ومدنيت صحیحه روحندن ، اخوت و خلقچيلق روخندن ،
 اوزاقلاشمالرندن ايلرى كلديكني ايضاح ايدر. دين اسلامه هجوم ايدنلر
 مسلمانلرك مدنيتيه دشمن ، مسلمانلرك حيات ميدانلرنده باشقه ليله
 مسابقه دن عاجز اولدقلى ايلرى سورنلر مسلمانلرك حقيقتي بيلسه لر،
 تاريخ اسلامي تتبع ايتسه لردي بووردكاري حكمتك باطل اولديغني
 آكلارلردى .

هيچ شبهه يوقدر كه مسلمانلق تكرر ديريله جك ومسلمانلريكيدن
 فلاح واستقامت يوللرينه كيره رك سلفلرينك تاريخي احيا و دورلريني
 تكرر ايده جكلر واوزمان قرآنه طمن ايدنلر مسلمانلرك اوكتاب مينه
 عودت سايه سنده سمادته نائل اولدقلى كوره جكلردر . وما كان
ربك ليهلك القرى بظلم واهلها مصلحون .

قاديك شريعت اسلاميه ده كي موقعي

۱۹۴۸
 ۱۷۸۹
 ۱۸۴۹

سنه سنده فرانسه انقلاب كبرى وقوعه كلوب ده « انسانك
 حقوق طبيعيه سي ، نامي آلان بياننامه قرار آتته آلتديني زمان پارسده كي
 قادينلر مجلس ملي به برعه رضه تقديم ايتديلر كه بو عرصه ايله اركلره
 عائد حقوقده رجا ايله نسوانك مساوي عد ايدله لرني طلب
 ايدورلردى . هيچده بلكه نله ين بو بويوك خطوه اوزمانك آدملرينه
 اوقدر كران كلدي ، روحلرنده اويله برعصيان قوپاردى كه انقلاب
 كيرك اك بيوك خطيبي « شومت ، ك [۱] بوكا دار پازسلى ماداملره
 قارشى ايراد ايتديكي نطقده : « طبيعت وظائف اجتماعيه بي ايكي به
 تقسيم ايدوب مملكتك حمايه و اداره سنى اركلره براتش وقادينلري
 او اداره سنى تدبير وتنظيمه خاص بر فطرته وجوده كتيرمشدر .
 ديديكني كوربورز . ايسته اوكوندن برى اركل ايله قادين آراسنده
 جدى بر مبارزه باشلامش و طرفيندن هر برى كندى دعواسنى تأييد
 ايجون لندن كلديكي قدر وسائل و ادله دن استفاده به چالشمشدر . همده
 ايكي طرفك مجادله بي خطايات و خياليات قيبندن اولان ادله سرديله
 قانادى ، طرفين متخاصمين يالكيز شواهد تاريخيه ابرازيله قانمادى ده
 اولرده ، بونلرده دقايق علميه به قدر درين بحثلره طالديلر . (علم الحيات)
(علم النفس) و (علم وظائف الاعضاء) كي علومده تقرر ايدوب حقائق ثابته دن
 اعتبار ايدلمش ، يا خود عالم حقيقته اك يقين عد اولمش مسائلدن

استعانه ایتدیلر. غریبی شو که مجادله به کیریشن هر ایکی طرفک مدافعه سنی درعهده ایدنلرده شو دیدبکمز ادله علمیه ایچندن اصریح وافکاره اک مساعده ظن اولونانلری اتخاب ایدوب طورورلرکه بوسایه ده قادین دعواسی مدافعلکی قادینی ارکک مقامنه قائم اولاجق مرتبه به هنوز چیقارامدیسه ده آگاه آرانان امنیه به واصل اولاجق واستحصال ایدلک ایسته ن حقوقه یاقلاشه جق راده ده مهم خطوله لر آتدیرمشدره. غریبی قادینک ارککه قارشی بوکونکی موقعی ایشته بودر. او، یولی طوتدیرمش کیدیور، هنوز اله کجه مش حققرینی ارککدن آلمغه چالیشوب طوربور. وقاوغانیه ایه اربوب ارککلره دیدکلرینی قبول ایتدیرنجیه قدر قونغرله عقد ایتدیره جک وحجج ویدنات ایله مجادله به دوام ایده جکدر. لکن بو حققرینی ارککلرک تسلیم وقبول ایتملری ناصل ونه زمان اولاجق؟ ایشته بونی شیمیدین کسیدیرمک ممکن دکلدره. مسلمان قادینه ککنجه خدای علیم وحکیمک کتاب کریمنده انزال ایتدیکی احکام وحقوق ووظائف سایه سنده جدال وزراع زحمتدن قورتولمشدر. منزل الکتاب اولان ذات اجل واعلاسی ذکور ونسانک خالق یچونی اولوب دیله دیکنه دیله دیکی خواصی بخش ایتمش ورسول کریمنه (فلا وربک لایؤمنون حق یحکموک فیما شجر بینهم ثم لایجدوا فی انفسهم حرجاً مما قضیت ویسئلوا تسلیماً) [۱] ایت جلیله سنی وحی بو یورمش اولدینی ایچین ارکک قادینه تغلب

[۱] مال شریفی: «خیر، اویله دکل. ربگه قسم اولسون که اونلر آرزنده تحدت ایدن اختلافات ومنازعاته سنی حکم یامادقجه، همده سنک ویره جکک حکم وقضادن دولایی جان صیقنتیسی طویقمسزین تمامیه کړنداده تسلیم وانقیاد اولش اولادقجه ایمان ایتمش اولمازلر.»

وتعدی آرزوسنه دوشدکجه قادینک سندی، سلاخی قرآن کریم محکمه عدالتنه آنی دعوت ومرافعه بی طلبدن عبارتدر. او قرآن کریم که چین حاجتده کندیسینی دار آغاچنه چیقاراجق قدر علیه حکم ایتدی کبی صره سنه کوره منصب قضایه چیقماسنه مساعده ایده جک قدرده لهنده حکملر ویرر. کذلک ارککه قارشی قادینی برطاقم وظیفه لرله مکلف قیلدینی کبی حد معروف دائره سنده ارککه قادینه قارشی نه قدر حق ویرمش ایسه قادینه ده ارککه قارشی او قدر حق ویرمشدر.

بو اجمالک بیانی تفصیله وهر ایکی صنفک (یعنی ارکک ایله قادینک) کرک کندیلری وکرک استعداد لرله اطوار متعاقبه لری حقنده سجلات تاریخه کچن وقایغه وکتب شرایع ایله تکوین حیوانی علومنک محتوی اولدینی حقایقه دائر بسط مقاله محتاج اولدیغندن قادینک شریعت اسلامییه نظرنده کی موقعی بیانه کیریشمه دن اول بالاده کی موضوعلری مختصراً اولسون تقدیم ایتک لازم کلیر.

قادینک یارادیلشی

ذکور ایله انانک امر تکوینندن بحث ایدنلر ایکیسی بیننده شبهه کورتورمیه جک وجه ایله ثابت برطاقم مادی فرقلر بولونوب قادینک هرجهتله ارککدن کری اولدیغنه اتفاق ایتمشلردر. قادین جسمنک ایریلکجه، طول وعرضجه وآننک، کیکنک، عضلاتنک، قاننک ماده تکوینی اولان عناصرک مقدارنجه ارککک دوننده اولدینی کبی جمجمه ایله جهه سنک حجمنجه، دماغنک حجم وثقلتنجه، قلبنک وزن وحجمنجه ارککه مساوی دکلدر. نته کیم اعصاب وعروقجه بینلرنده

فرق وارد در . آنجق تشریح ایله فیزیولوگیا علماسی بالانفاق بو بدنی فرقلری شک و شبهه دن عاری اولارق ثابت بیلیمکه برابر بوفرقلرک ذکا، اراده، صبر و اقدام کبی قوای عقلیه و ملکات نفسیه یه تأثیری اولوب اولمادیغنده اختلاف ایتشردر . بعضلری بوملکات معنویه نك شئون مادیه بدنیه ایله ارتباطی بولونمادیغنه قائل اولوب بو تون اعضا و جوارحه مودوع، قوانک بو اعضانک حجم و ثقلنریله علاقه دار اولمادیغنه و آرده کورولن تفاوتلرک یایدیریلان ادمان تفاوتسندن نشأت ایتدیکنه برچوق امثله ایراد ایدر لر . بونلرک نظرنده افراد ناسده بری برینک مثلی اولان اعضا و جوارح فرقلری یا عام و کلی و یا خاص و جزئی اولارق کندیلرینه یایدیریلان ریاضت بدنیه فرقلرندن عبارتدر . بومذهبک طرفدارانی، سوسیالیستلردر . بونکله برابر بونلر ارکاک ایله قادین بیننده مشهود و ثابت فرق مادینک منشأی اصل فطرت و اختلاف صنفی (یعنی ارکاکلک و قادینلق) اولدیغنی تسلیم ایتزلر . بونلرک ادعاسنه کوره بو فرق قادینک بیکلرجه سنه دنبری اسارت و استرقاق ایچنده استخدام ایدلمه سندن نشأت ایدیور . ایشته بو طار حیات و معیشت، اونی قوتدن دوشورمش و بدنی ترکیب ایدن عناصری ضعفه اوغراتمش اولوب بو وهن و ضعف نسلدن نسله، آنالردن قیزلره موروث قاله قاله نهایت اونلرک مقتضای فطرتی و شرائط تکونی حکمنه کیرمشدر . بونلر اثبات مدعی ایچون کویلی قادینلرله ریاضات بدنیه ایله اشتغال ایدن نسوانی مثال کتیریر لر . کویلی قادینلر مشاق اعمالی کندیلرینه ایش کوچ ایدنمش اولوب ارکاکلرک هر یایدیغنی یاپار لر . ادمانلی قادینلرکده او یله قوتلی عضلاتی اولورکه ادمانسز ارکاکلرک عضلاتی فرسخ فرسخ کچر . (داروین) فلسفه ده، شعرده،

رسمالقدده، هیکل تراشلقده، موسیقیده، طبیعیا تده شهرت آلان ارکاکلرله بومسالکده اونلرک دنکی اولان قادینلرک کیکلری بیننده یایدیغنی مقایسه نتیجه سنده بالاده کی ملاحظاتک صحیح قبول ایدلسه بیله ینه هر ایکی صنف (ارکاک ایله قادین) بیننده کی فرقک بویوک اولدیغنه قائل اولمشدر . لکن تساوی فطری طرفدارانی، باشنه قیزلجه قیامت قوپاروب بوفرقلرک صنفیت (ذکوریت و انوئیت) مقتضای اولدیغنی انکار و بونک محضا قادینک عصر لرحه ایچنده بولوندیغنی حیات اسارت نتایجندن بولوندیغنی اتیان ایلر لر . زور یخ پروفسور لرندن دو قمتور توفیل ده بومسئله ده بونلردن ییکا چیقوب : « او اوزون عصر لرحه قادین ایله ارکاک آراسنده کرک تربیه بدنیه و عقلیه و کرک موضوع بحث اولان علومدن تحصیل ایتدیریله جک مقدار لرحه مساوات کوزه دلش اولایدی نتیجه داروینک بولدیغنی نتیجه دن باشقه اولوردی . علی الخصوص شهرلی قادینلرده بولدیغمز بدن ضعفی اقوام وحشیه ایله کوی قادینلرنده همان همان کورولمز . » دیمشدر .

ارکاکلرله قادینلر بیننده کی تفاوت مادینک فطری، طبیعی، صنفی و ملکات عقلیه و نفسیه نك دماغ، یا خود حجمه ایله مرتبط، یا خود دماغک ثقلتی ایله جسمک ثقلتی بیننده متناسب و بوتناسب و ارتباطک مطرد اولدیغنی سویلین نظریه یی انکار ایدنلرک مذهبی ایشته بودر . سوسیالیست غلاتنک بومذهبه دائر برچوق تألیفاتی [۱] واردر .

بو ایکی نظریه یه قائل اولانلره کلنجه بونلرک انده یاقین وقتلره قدر تسلیم اولونان وتلقی بالقبول ایدیان استقرائی بر چوق شواهد واردر . فروق طبیعیه یه و ذکانک، دماغک آغیرلنی ایله علاقه دار اولدیغنه

[۱] سوسیالیستلکده قادین = Women in socialism کتابی کی .

قائل اولانلرک پیشوالرندن بری ده مشهور آلمان دوكتور «بیشوف» دره مومی الیهک مصرأ ادعا ایتدیکنه کوره قادین نه یاپسه قوای عقلیه سی، امثالی ارککلرک قوای عقلیه سنه یتیشه من. چونکه قادین دماغنک آغیرلنی ارکک دماغنک آغیرلغندن تقریبأ اوندی بر مقدار ای اکیسکدره. آنجق اهل تتبع وتجربه اولان برچوق ارباب فنون بو نظریه یه قارشی کلتش، شو قدرکه جهت مخالفده رایلری اتحاد ایدمه مشدر. کیمی دوكتور توفیل کبی بو فرقلری اصلندن انکار ایدیور. کیمی ارکک ایله قادین ذکاسی پیننده کی فرق دماغنک آغیرلغنه باغلی کورمیورده دماغ ایله حجمه نك حمیمله متناسب کوریور. کیمی ده ذکاده کی فرق منشائی دماغلرده کی ماده سنجابه مقدارلرنده کی فرقلرده کورمک ایسته یور. بعضلری ده ذکا مخ اوزرنده کی (تلایف) چیز کیلر ایله متناسبدر دیرلر. بوکا دلیللری حیوانان دن بعضلرینک دماغنده تلایفدن اثر کورولمه دیکی حالده دیگر بعضلرنده تلایفدن یالکز بری، ایکسی ویا اوچی بولونما سیدر. بو باده اک زیاده مخالف طاورانان مادام نادیکده [Nadigde] در. مومی الیها دماغنک آغیرلنی، وزنی یالکز یاییلان حرکات بدنیه کبی شیلرله علاقه دار اولدیغنه قائل اولان اسپنسرک سوزنی قبول ایله اکتفا ایتمه رک بوکا علاوه برده ذکای انسانینک حثه لرله اوچشله ر ایچنده اولان دماغلرک وزنلری پیننده کی نسبتلره کوره تقدیر اولونابیله حکمی ادعا و بونک تخلف قبول ایتمز برحقیقت ثابت اولدیغنی فرض ایتدکن صوکره آدم آدیم ایلری کیده رک قادینک ارککدن فطرتی اقتضاسنجه علی العاده ده زیاده ذکی اولدیغنی شک وشبهه دن وارسته اولدیغنده قرار قیلدی. بو مادامک، ادله قاطعه علمیه اولارق زعمی تأیید ایدمک یکانه دعوی «ارکک ایله قادین

پیننده کی فرق ارکک جسمنک ده ایری واعصابنک ده قوی اولماستدن عبارتدره. دییه انکلز فیلسوفلرندن استوارت میل کبی بعض فلاسفه دن منقول اولان قورو بر سوزدن ایلری یه کیمه دیکی حالده سوسیالیسه مؤلفلر ایکیده برده اونک سوزلریله استشهاد و بوباده کی ایستاتستیکلری ایله مباحث سائره سفی سند اتخاذ ایدر طورورلر.

الحاصل ذکای انسانینک منشای ومصدر تفاوتی حقه ده علما ایله اطبا بالاده سرد ایتدیکنز درلو درلو مذهبلره آیرلدیله. هر برینک لهنده ده، علمینده او قدر دلیلر وارد ره بودیللر دن هیچ برینک انسانه حقیقت بودر دییه اطمینان و یقین بخش ایتک صلاحیتی حائر اولما دینی قولایجه تین ایدر. آنجق شو وارکه بو دلیلرک بزجه اک چوروی ذکا ایله دماغنک ثقلی پیننده مطردأ تلازم بولوندیغنه قائل اولان نظریه در. زیرا فلسفه ده، شعرده، ادبیاتده، طبیعیاتده ایلری کیدنلرک بر چوغنده دماغنک وزنی قادین دماغنک ده اخفیف اولدیغنی استقراء کافی ایله ثبوت بولمشدر [۱]. ایشک اک لطیفی بو نظریه نك صاحب ویا مدافع اولان المان دوكتوری «بیشوف» ک دماغی وفاتندن صوکره طاریلاق قادینلرک دماغندن ده اخفیف چیقدی. کذلک دقیق استقرالره ثابت اولدی که بعض معتوه و مجنون قادینلرک دماغی اک آغیریلینن قادین دماغلرن دن آغیر کیلور. حتی یالکز عالم نسوانده کی دماغلرک وزن و حجملرینی یکدیگره قیاس ایدنجه کورولمش که فرانسه، انکلتره کبی مترقی مملکتلرده یاشایان قادینلرک دماغی اوسترالیایله آمریکا وحشیلرنده کی قادین دماغلرن دن ده اخفیف و حجملری ده

[۱] Encycloepia Britanica یه مراجعت .

آزدر . برده انسانك دماغی ایله جسمنك وزنی بیننده کی نسبت بویوك ایسه ده بو نسبت انسانده - طيور كبی - كوچوك حیواناتده کی نسبتدن دها بویوك دكلدر .

خلاصه ارکک ایله قادینك قوای مادیه وعقلیه جه امکان تساویلری دعواسی - بوتساوینك اسکی عصرلرک نتیجه سی اولوب قادینك خصائص فطریه سی حکمنه کچمش اولان ضعفک آنارینی ازاله ایده بیله جک قدر اوزون عصرلرجه تمادیمی شرطنی کوزه ده رک - بلکه دیگر دعوالره راجح اولور . فقط بو اوقدردر . بو قادینلرک لهنه تدقیقانه چالیشانلرک سوزلریدر . لکن بونلرک صرف فطری اولدینی آکلاشلمش اولوب حیات عقلیه ده اثری آچیق کورولن فرقلری دکیشدیروب یوق اتمک ایچین کوزتدکلری هدفه وارایله جکلرینی ظن ایتمیز . هرایکی صنف بیننده فطری مساوات مذهبلینی التزام ایدنلرک قلبنی بو باده مطمئن ایدجک شیلری علم هنوز میدانه چیقاراماشدره . بونلر ، اهل کشف وتدقیقک مساعیسندن حاصل اولاجق نتایج کوز دیکوب مستقبله هب باقه طورسونلر ، مسئله بو کون شو دیدیکمز حاله در .

دونتور مارت [۱] دینلن مشهور پروفسورک دیدیکنه باقیلیرسه قان ایله ارتباط وعلاقه سی اولان تکون ، یارادیلش نقیصه لری (که بونلرده قلبک کوچوککی ایله طامارلرک طارلنی داخلدر) اساسلی نقیصه لر ، عییلر اعتبار ایدلمک لازم کلیر . زیرا بونلراویله نقیصه لردرکه یالکزدماغده کی طبقه قشریه نك چابوق یورولماسنه باعث اولمقله قالیوب پروفسور مایرتک «ضعف اضطرانی موضعی» نامنی ویردیکی اضطرابات [۱] Women in socialism نام اثرک ۱۰۴ نجی صحیفه سنه مراجعت .

عصیه نك ده مصدریدر . طبقه مرکزیه یی (که دماغک طبقه قشریه سنك آرقاسیدر) صولایان کوچوک طامارلر قانی اک بویوك و ماء دمویدن آلوب ترسنه قاقلمش قازیقلر شکیلنده قیصه ، قالین ، ومستقیمدر . حال بوکه طبقه قشریه یی صولامق ایچون بو طبقه نك ایچنه یاییلان کوچوک طامارلر (اوزون) وحلزونی الشکلدر . دماغک بو ایکی قسمی بیننده کی یارادیلش فرقنک ایسه پک مهم بر نتیجه سی واردر . زیرا دماغک طبقه مرکزیه سی صولایان طامارلر قیصه وصلابتلی اولدقلرندن دماغه بول بول وسرعتله متصل قان یتشدیریر طورورلر . دماغه یورغونلق وطاقتسزلك عارض اولدجه اوکا او طامارلردن چابوجق قان یتشوب یورغونلغنی وطاقتسزلكنی ازاله ایدر . دیگر (حلزونی) طمارلر ایسه (اوزون) ، اگری بوگری وطار اولدقلرندن ایچنده یاییلمش بولونقلری طبقه دماغیه یی صولامقده کچیکیرلر . چونکه حائر اولدقلری بو اوصاف وخصائص طولایسیله قلبک اورالرده یتشدیرمک ایسته دیکی قانک جریاننه مقاومت ، یاخود بو طبقه دماغیه یه یورغونلق عارض اولدوغندن یاردیمی تعویق ایدرلر .

الحاصل اوچ سبیدن ، یعنی ۱) مذکور ایکی نوع طامارلر بیننده کی فرقلردن ، ۲) قادینک قائنده صو عنصرینک چوقلغندن ، ۳) دماغ طبقه مرکزیه سنك قادینده ارککدن دها اوزون اولماسندن طولایی قادینده کی توازن طبیعی ارککده کندن دها آز ثابت و مستقر اولیور . زیرا دماغک طبقه قشریه سنه اوغرایان (اعصاب بصرک کوکلری ایله اعصاب شمدن ماعدا) بوتون اعصاب طبقه قشریه نك اوته سنده کی طبقه مرکزیه یه ده اوغرارلر . بو طبقه قشریه نك وظائفندن

بری ده اوکا منطبق اولان طبقه مرکزیه دماغیه یی اورتوب اونی محافظه اولدینی ایسه معلومدر . یوقاریده بیان ایدلدیکی اوزره طبقه قشریه نك جمعی قادینده ارککده کندن دها کوچوک اولدیغندن ، دیگر طرفدن اورایه واروب طبقه داخلنه یاییلان طمارلرک دوراندمی تعدیل ایتمه سی طولایسیله بو طبقه آزغدا آلدیغندن قادین ارککه نسبتاً دها زیاده مشقته ، یورغونلغه ، طاقتسزلکه معروض اولقله قالمایوب اضطرابات فکریه وعصیبه یه استعدادی ده آندن زیاده در . بو حقیقتلر بر جهتمدن قادینی ارککک فوقه چیقاران بر موهبه فطرت اعتبارینه شایان اولان بعض خصائلی [۱] قولایقله ایضاح ایتدیکی کبی ، دیگر جهتمدن ده قادینک - طبیعی حسیه - رأینده آنی اولارق کوستردیکی تحولاتک ده اسبابی واو هام ایله وسوسه نك از ککدن زیاده اوکا مسلط اولمانک سرینی بزه بیلدیرر . حتی تحقیقات علمیه ایله ثابت اولمشدرکه Pons ایله Dura mater = ام الصلبه آره سننده کی فقدان موازنه دائماً قادینک (حیض ، حمل ، ولادت ، نفاس) وشیشوختی زمانه مصادفدر . کذلک قادینک طبیعه مالیکولایه ارککدن زیاده میلی وایچ صیقندیسی ایله اضطراب عقلی به (روحی به) ارککدن زیاده مغلوبتی خواص طبیعی سی اقتضاسندندر . پروفیسور مایر نك سوزی بوراده بیتور . بزینه دوام ایدلم .

فیزیولوجیا (حیوانی علم وظائف الاعضا) علمنده ثابت ومقرر درکه اختیاری کولمه و آغلامه مرکزی مخک طبقه قشریه سیدر . ینه ثابت ومقرر درکه سریر بصری (که طبقه قشریه آرقاسنده بر ناحیه [۱] قادینده کی قوای عاقله کرک تصورده و کرک حکم وبرمکده سرعت کوستیرر . ارککده ایسه تصور ایله حکم تدبری بالنسبه بطیدر .

دماغیه در (تهبجات نفسیه نك وتشنجی یعنی غیر اختیاری کولمه ایله آغلامه نك مرکزیدر .) سریر بصری ایله (طبقه قشریه) آراسنده کی ارتباط و برندن دیکرینه واقع اولان تاثیر وتفاعل ایسه اهمیتی نظر دن قاجیه جق نتیجه لر ویریور . (مثلاً ایکیمی آراسنده کی ارتباط قطع ایدلدیکی وقت انسانه قصد واراده یه مقرون اولمقسزین کولمه ویا آغلامه تشنجاتی عارض اولور . کذلک طبقه قشریه بر طاقم امراض ویا تغیراته وباخود استحاله لره ویا شدید یورغونلغه معروض اولورسه) سریر بصریدم بر هیجان وعنیف بر اضطراب عصبی حاصل اولورکه اوحال ایچند انسان الکادی واک واهی سبیلره کولره آغلار . بعضاً (سریر بصری) خسته لیر بو تقدیرده اختیاری کولمه ، آغلامه ملکه سنک طبقه قشریه ده کی مرکزی آقزده اولور وانسانی آغلادان ویا کولدورن اشیا ایله حادثانه قارشی صانکه هیچ برعلاقه ومناسبتی بوقش کی حسسز طونوق برحاله طورور . بویکی مرکز علل امراضدن وشدید یورغونلقدن سالم اولدجه توازان طبیعی بالضروره دوام ایتمره اسباب آتفه یه بناء طبقه قشریه قادینلره ارککک طبقه قشریه سنندن اولضعفه و یورغونلغه کرتار اولدیغنه و باخصوص قادینده مزاج عصبی (مالیکولیا) غالب اولوب و طبقه قشریه سی جموده اوغرایوب ضایع اولان قوتلرینی قولایقله تلافی ایدم مدیکنه نظر آبو طبقه نك شئون مختلفه سی اعتباریله سریر بصری به اولان درجه تاثیرینی ادراک ایتمک وسریر بصرینک حیات نفسیه اعتباریله طبقه قشریه کی آثار ونتایجینی قولایقله آ کلامق ممکندر .

بو تدقیقات مثبته وبو آچیق حقیقتلر قارشیسنده ذکور ایله انات آراسنده مساوات مطلقه ادعا ایدن مذاهب اصحابی متحیر قلوب نه دییه جکلرینی بیله میور وبونلره قارشی هیچ بر حجت اقامه ایدم میورلر .

کولمه و آغلامه

سبیلر

لیکن بونلرک هنوز قبلرینه یأس دینیلن شی اوغرا مایوب حالا خصملرینک
 ضعیف طرفلرینی آراشدیروب اورالردن هجومی کوزله مکده وتدقیقات
 علمیه نیک مکنوز اولان اسرار کائنات ایچنده لهلرینه چیقاراجنی
 خزان معلوماته انتظار ایتمکده درلر. حتی کونک برنده هر ایکی طائفه نیک
 (ذکورانه انا نیک) یارادیلدیشجه اولان طبیعی فرقلرینی قادینلرک ازمینه
 سالفهده کچیرمش اولدقلری حیاته عطف ایده رک بو فرقلری قرون ماضیهده
 ارککلرک تمادی ایدن جنایاتنه الحاق ایده جکلری بیله کوزمنزک اوکنه
 کلیوره بونلر خصملرینی الزام ایچون ارککلر ایله قادینلرک (ات)، (قان
 وعضله جه) (خشونت)، (ثقلت) و (حجم جه) مساوی اوله جقلری، تعیردیگرله
 عالم وجودده یکدیگره هم نرم اوله بیله جک ارککلردن و بربرینه
 هر خصوصده بکزر افراددن بشقه سی بولونیه جنی زمانه قدر بکلیه جکلردر.
 مع هذا بزشوندن امیز که بتون مترقی مملکتلرک قادینلری (میکلرینک
 ثقلتی)، (عضله لرینک کثافتی)، (قره جکلرینک غلظتی)، اعتباریله
 ارککلرله یاریشه چیقوبده بوکا مقابل (رقت قلب) ایله بوی بوص
 کوزلاکندن غائب ایتدکلری کی چویکلاکلردن و اعضای بدنلرینی
 سرعتله قوللانه بیلیمکندن محروم قالمغه راضی اولمزلر. قادینلری اصول
 خلقیهده دخی ارککلرله اوموز اوپوشمکه سوق ایدنلر بر وحشی
 مملکتلرده کی قادینه، برده ال مترقی مملکتده یاشایان همشیره لرینه عطف
 نظر ایتسه لر قادینک مدنیتده ایلرولدیجه واستقلال و حریتی آرتدیجه
 هانکی یوللردن کچدیکنی عیان بیان کورورلر.

قادین ایله ارکک آرسنده کی مادی و عقلی فرقلر حقیقه مذاهب
 مختلفه اصحابنک سوزلری بونلردن عبارت اولوب خلاصه لری شوکا
 منجر اولور : صفا و خصائص مادیه و عقلیه جه هر ایکی صنف

بیننده مساوات ممکناتدن و تحقیقی جائز شیلردن در. آنجق یوقاروده
 بحث ایتدیگمز بعض صفات و خصائص بونلردن مستنادر که بو فرقلر
 مادی اولمقله برابر (ایکی صنف بیننده معنوی و عقلی) دیگر بر طاقیم
 فرقلرده انتاج ایدر. از جمله قاین شو ذکر ایتدیگمز اسبابدن
 طولانی ارککلدن دها چاقوق اوصانور و یورولور و قوای فکریه سنی
 دها کچ طولیلار. کذلک اوندن دها چاقوق فکریلرینی و رأیلرینی
 تبدیل ایدر. و بوندن طولانی (اراده سی)، (عزمی)، (ثباتی) دها ضعیفدر.
 قادینه متعلق حقوق و وظائف اجتماعیه به نقل کلام ایتزدن اول
 اطبانک ذکر ایتدکلری بدنی فرقلری [۱] خلاصه بروجه آتی ذکر
 ایتک مناسب اولور :

(۱) - قادینک میکلری ارککلک میکلرندن دها قیصه، دها
 اینجه و دها ضعیفدر. بوندن طولانی قادینک وزنی ارککلدن دها آزه،
 حرکتی دها سریع، قد و قامتی دها اینجه در. قادین اسکلتنک مجموع
 جسمک وزنه نسبتی (۷۰٪) ایکن ارککلده بو نسبت (۱۰۰٪) در که بوده
 قادین میکینک خفیفلاکندن ایلری کلیر.

قادین ایله ارککلک میکلری مواد آتیه دن شونسبت اوزره ترکیب ایدر:

قادینه	ارککلده
۷۲،۱۵	۵۸،۳۲ فوسفوریت کلس
۴،۵۲	۹،۹۸ فحمیت کلس
۳۳،۳۳	۳۱،۷۸ مواد عضویه
۶۶،۶۷	۶۸،۳۰ مواد غیر عضویه

[۱] بو خصوصده انکلرجه و فرانسزجه آنسیقلوبه دیلرله ثقات علمادن
 دیگر ذواتک کتابلرینه استناد ایدیورز.

(ب) - قاینک عضلاتی ارککک عضلاتندن دها نارین ودها آز حجه بیدر . بوندن طولای حرکتی دها سریع والرینی ، آیقلرینی ، پارماقلرینی وسائر اجزای بدنی دها سهولته قوللانیر . قاینک عضلاتی ارککک عضلاتی قدر نمی ایتمز وارککک عضلاتندن $\frac{1}{14}$ نسبتنده تحملی اکیسیدر .

(ج) - قاینک قامتی ارککک قامتندن $(\frac{1.10}{14})$ قدم نسبتنده دها قیصه اولوب یکی طوغان ارککک چوجوق قیز چوجوقدن دها اوزون وتقریباً ۳۵۰ گرام قدر دها آغیردر . یاشلی ارککککده آغیرانی ۴۷ کیلو گرام ایکن قاینک آغیرانی وسطی اولارق ۴۲ کیلوگرامدر .
(د) - قاین ایله ارککک قانلری ده ترکیجه نسب آیه اوزره کماً وکیفاً مختلفدر :

قاینک قاننده	ارککک قاننده
۷۹،۱۱	۷۷،۱۹ — صو
۲۰،۸۹	۲۲،۱۵ — مواد جامده
۱۲،۷۹	۱۴،۱۰ — کریوات حرما واردر .

کریوات حرمانک (رمکعب) میلیتیره ده کی مقداری ارکککده درت محقق میلیوندن بش میلیونه قدر ، قاینده درت میلیوندن درت محقق میلیونه قدردر . کذلک ارککک قاننده کی دمیر ایله ماده ملونه قاینده - کندن فضلهدر . ارککک مصل الدمنده ، حتی سائر اجزای جسمنده کی املاحده هر بر لرزنده مقادیر مختلفه لری نظر اعتباره آنیرسه بویهدر . ودائماً قاینده اولاندن فضلهدر .

(ه) - قاینک کوکسی ارککک کوکسندن دها کوچو کدر . جکرلری ده بویه . ارککک ره لری ۳،۵ لیتره استیعاب ایده بیهلجک

حجمده اولدینی حالده قاینک ره لری یانکیز ۳ لیتره استیعاب ایده بیلیر . بوندن طولای قاینک نفسی ارککک کندن دها صیق ودها قیصه اولدینی کی ارککک بر ساعت ظرفنده احراق ایتدیکی هوا مقداری ده قاین احراقانک تقریباً ایکی مثلی در . بوسبیله قاینک درجه حرارتی ارککک کندن دها آزدر .

(و) - قاینک قلبی ارککک قلبندن دها آز حجمی اولدینی کی وزنی ده دها آزدر . ایکیسنک وزنآفرقی $(\frac{25.5}{31})$ نسبتنده در . علی العاده قاین قلبی (240) گرام قدردر . ارککک قلبی ایسه وسطی اولارق (300) گرام کلیر . ایکیسنک نبضلرنده کی فرقده قاین قلبک دها کوچوک اولماسندنر . ارکککده کی (10) نبضانه مقابل قاینده (12) - (14) نبضان واقع اولور .

(ز) - ارککک نسبتاً قاینده شحم مدهش بر صورتده آرتار . حتی تشریح ایله مشغول اولانلر اک ضعیف قاینک جسمنده عقللری دوچار حیرت ایده جک مقدارده شحم بولمشلردر . بوندن طولای قاینک جسمی ارککک کی حرارتی سرعتله غائب ایتمز . حرارتنک هولایلقله اکیسلیمه سنه شحمک چوقلنی مانعدر .

(ح) - ارککک معدسه قاینک معدسه سندن دها قوتلیدر . بوندن طولای قاین (طاتلییه) ، (مواد نشائییه) ، (سبزهیه) - سهولته هضم اولندقلری ایچون - ارکککدن زیاده میالدر .

(ط) - ماده بویه ارکککده $(\frac{28.8}{19.1})$ نسبتندن زیادهدر .

(ی) - قاینک جمجمه سی (قیحنی) ارکککککندن حجماً دها کوچو کدر .

(ک) - قاینک غنی (دماغی) ارکککککندن دها خفیفدر .

دماغك وزنى قادينده (۱۱۰۰) غرامدن (۱۳۰۰) غرامه قدر، ار ككده ايسه (۱۲۰۰) غرامدن (۱۴۰۰) غرامه قدردر . مخك مجموع جسمه نظراً آغيرلنى ايسه ار ككده $\frac{1}{4}$ ، قادينده $\frac{1}{4}$ در . قادينك مخنده كى **تعاريف و تلافيف** ار ككده كندن دها آز اولدينى كى اونده كى تناسبده **دها آزدر** . ار ككده مخك قسم سنجابيسى قادينك قسم سنجابيسندن **دها كيشفدر** . ار ككده بو قسمك كشافى مخك قسم ابيض كشافته مساويدر . قادينده ايسه قسم ابيضك كشافى قسم سنجابيدن دها زياددر . حتى قادينده قسم سنجابينك ار ككه نسبتاً اكسيك اولماسى طولانيه قسم سنجابى ايله قسم ابيض بيننده كى عدم تساوينك هرايكى صنفده قواى فكريه نكده تفاوتنده بويوك دخلى وار ديرلر . ار كك ايله قادينك قواى عاقله جه تساويسى ممكن اوله جغه قائل اولانلرده بو نظريه يي تسليم ايدرلر . لكن بونلر تفاوت فكري و عقلي يي انتاج ايدن بو تفاوت مادينك ممكن الزوال اوله جغنى ادعا ايدرلر . بونلر جه نه زمان قادين حيات عمليه و عقليه ايله رياضات بدنيه و فكريه دن ار ككك درجه سنده بهره مند اولورسه آره لرنديكى بو فرقلر قالماز ديرلر . ديكر فرقلر ايچونده بويله سويلرلر . از جمله مخك قسم قداميسنك ار ككده قاديندن زياده نمادار اولدينى مشاهده اولونيور كه علم الحيات علماسنك اثبات اينديكى اوزره بو قسم حركت فكريه و عقليه نك مركزيدر . كذلك قسم خانى اولان مخيخك قادينده ار ككدن زياده نمادار اولدينى ده مشاهده اولونيور كه او قسمده احساس ايله انفعالاتك (احساساتك) مركزيدر .

سلمان قادين

پروفيسور (قريشتون براون) دماغك قسم خلفيسى اروا ايدن اوعيه دمويه قطرلرينك ار ككده قاديندن دها كوچوك اولديغى اثبات

ايتمشدر . حال بو كه (شريان سببى قطرى) ايله اجزاي داخله يي اروا ايتك اوزره (مخك) ايچنه كيرن (طمارلرك قطرلرى) ار ككده قادينده كى عيى طمارلرك قطرلرن دن دها بويوكدر .

(ل) = قادينده (حاسة شم) ار ككده كندن دها ضعيفدر . قادينك كسكين قوقولى عطرياتي مسرفانه استعمال ايمه سنده كى (سر) بودر ، ديرلر .

(م) = حاسة ذوق قادينده از ككدن دها ضعيفدر . بونك ايچون فابريقه لرله تجارته نگاهلرده (استماطورلر) يالكنز ار ككلردن انتخاب اولونور . زيرا ار ككلر ذائقه لرنده كى ايجه نك سايه سنده طاديله جق شيلر آراسنده قادينلرك ادراك ايدمه جيكي ايجه فرقلرى ادراك ايدرلر .

(ن) = قادينك طبانى ار ككك طبانندن دها كيشدر .

* *

(علم حيات) ، باخصوص (علم حيات بشر) اعظم ارباب تدقيقى نظرنده قادينك موضعى ايشته بودر . دين اسلامده كى موقعه كلنجه ار ككى نه ايله مكلف ايتمش ايسه قادينده اونكله مكلف ايدن ، (امرده) ، (نهيده) ، (تخديرده) ، (تبشيرده) ار ككه نه ايله خطاب ايتمش ايسه قادينده اونكله خطاب ايلن ، هرايكى صنفى - بك آزا حكام مستثنى اولمق اوزره - يكدى كرندن آيبد ايتمش قانون و ارسه شريعت اسلاميه قانونيدر . بو شريعت ، قادينى شو رزم وجدال ميدانه آلمق دن قورومش واوكا ، اميدلرك دها اوته سنده كوز ديكه ميه جيكي حقوقى بخش ايتمشدر . بوراده بو قدر جق بر اجمال ايله ا كتنفا ايدلم . تفصيلنى ان شاء الله سرد ايدمه جكمز بخبلره تعليق ايدنورز .

قادینک حقوق مدنیہ و زوجیہ ساحہ سندہ خلاصہ تاریخی

اقوام قدیمہ قادیہ

قادینک یونانیوں پر موقوفی . — قدیم یونانیوں پر قادین حقوق مدنیہ و وطنیہ نامہ ہیچ بر شینہ مالک دکل ایدی . زیرا دائمآ زوجتک ، زوجی یوق ایسہ پدینک ، اودہ اولمازسہ اقربا و اولیاسندن دیگر ارککلرک وصایتی آلتندہ یاشاردی . اونلرجه ازدواجدن مقصد — رکنلری زوج ایله زوجہ اولان — یحیات زوجیہ وجودہ کتیرمک دکل ، محضاً حفظ نوع ایله (تدبیر منزل) یعنی او امورینی اداره دن عبارت ایدی . بو تدن باشقہ قادینک نہ استشارہ ایله رأی آتیر ، نده ہیچ بر ایسہ قاریشمانسہ امکان واردی . ارککلک ایقاع طلاق ایتمہ سی اک قولای شیردن اولدینی حالہ قادینک مطالبہ طلاق ایتمہ سی بیک دورلو مشکلاتہ معروض اولوردی . ارککلک کندی حال حیانتندہ زوجہ سی آخرہ دور ایتمہ سی ، یاخود بعدالوفات باشقہ برکیمسہ نک تحت وصایتہ ویرمہ سی ده نادر اولان وقوعاتدن دکل ایدی . قادین بیع و شرا ... الخ کبی عقود و لیسى حاضر اولمادجہ ایقاع ایده مدیکی کبی قیمتی یاریم هکتار آرپہ یه معادل ہیچ بر شینہ ده تملک ایده مزیدی .

بو آغیر اسارت احکامی چوق زمان جاری اولوب کیدیوردی . واقعا مرور زمان ایله بو احکام آزر آزر کسب خفت ایتدی ایسہ ده قادینک میراندن محرومیتی ینه کماکان دوام ایدیوردی . نته کیم « تملستوقلیس » ایله « کسه نوفون » کبی آتینه نک متأخر بن شعرا سندن مروی اولان بعض سوزلر یونانی قادینک بو محرومیتدن ہیچ قور تولامدیغنی کوستریور . شوراسنی ده اخطاره محل واردر که یونانی قادینک نائل

اولدینی بو محدود حریت همان همان آتینه ایله اسپارطیه منحصر قالدینی کبی ذاتاً بو حریت ده ششون بیتیه ایله علاقہ سی اولان خصوصاً تدن ایلیسنہ کچه میوردی . یونان دیارندہ کبی قادینلرک قسم اعظمی ایسہ جاهل ، هر درلو حقوقدن عاری و هر شعبہ حیانتہ کری ایدیلر .

قادینک رومالیوں پر موقوفی . — روما ایمپراطورلغی داخلندہ یاشایان قادینلر مستمراً بر حال اوزره قالمادیلردی . بونلر بر چوق اطوار مختلفہ یه کیروب چیقیدیلر . روما تاریخک ایلک دورلرندہ قادینہ مخصوص اولان قانونلر دیگر بوتون قوانین قدیمہ کبی آنی قوت آلتندہ قهر و تضییق ایدیوردی . اوتاریخلرده « آغنا » [۱] قانوننہ نظراً قادین جبار بر افندیکن قبضہ تصرفندہ بر اسپردن فضلہ برشی اولمایان ، باباسنک بو وصایتدن — عینیلہ ظالم برالک ربقہ حکمندن دیگر ظالمک زنجیر تسلطنہ انتقال ایدن کوله کبی — زوجک ، یاخود قاین آنانک حکمنہ انتقال ایدر طوروردی . رومالی قادین عصر لرجہ تمادی ایدن بو حال اوزره قالدی . وارککلرک خشونت و غروری و اولری ایچندہ کبی افراط قسوتلری تحمل ایدیلر درجات شدتہ واردی . آنجق هر هانکی بر حالک دوامی محال اولدیغندن نهایت قادینک ضعفی امر فطری و فکر و عقلمندہ کبی قصورک طبیعی اولدیغنی بو قصورک علاج و اصلاح قبول ایتمہ دیکی ... الخ حقنندہ کبی اعتقادات قدیمہ راسخده برکت ویرسون تبدیل و تغیر آثاری کورلمک باشلادی ده یواش یواش وضع ایدلمک باشلایان قوانین مدنیہ سایه سندہ حقوقی استعدادیه و حقوق مالیہ و منزلیہ و سائرہ جه آزار آزار ارککه یا قلاشمغه یوز طونابیلدی .

[۱] « آغنا » لر بر ارککلک سلاله سندن اولوب هائلہ یی تشکیل ایدن افرادہ ، تقریباً « عصبه » یه اطلاق اولنوردی . (مترجم)

ارکک کادین اوزرنده کی حق وصایای همان همان یوق منزله سنه ایندی . بوده ایمپراطورلق - ورلرینک سوکنده وبا خصوص «یوستینیانوس» ک زماننده میسر اولابیلدی که بوده روما ایمپراطورلرینک ارتق خریستیانلی قبول ایتمش اولدقلری دوره مصادفدر . «یوستینیانوس» کادینلرک حامیسی اولمقله افتخار ایدردی . ایمپراطورلغک نصرانیقی قبولی زماننده کادینک آله ایتدیکی فوائد ایسه شونلردر :

— (۱) احکام ارتجه ارکک ایله کادین آراسنده موجود بعض قیود ایله فرقلرک ازاله سی ؟

— (۲) اشراف طبقه سنه منسوب ارککلرک عوام طبقه سنده کی کادینلری تزوج ایتهلرینه مساعدده ایدلمه سی ؟

— (۳) بر طول کادینک ، ایلك زوجنک وفاتندن سوکره ایکنجیسی ایله تزوج ایده بیللمسی .

بوقانوندن اول ایسه طول کادین ایکنجی بر آره واریرسه بوتون ماملکی آلدن آنلق جزاسنه کرتار اولوردی [۱] . مع هذا طقوزنجی عصر میلادیه بیله «لسیوناتین» قانونی موجبجه بوفعل مستلزم جزا برجرم صاییلردی .

(قسطنطین) ک زماننده زنا ایدن کادین جزاء قتل اولونوردی . یوستینیانوس بوجرای تحفیف ایدرک قتله بدل مناسترلرده حبس جزاسنی احداث ایتدی . کادینک زنا ایتدیکی ثابت اولورسه ازدواجدن منع ایدیلردی . زوجین بری یهودی ، دیکری خریستیان اولمق اوزره آیری آیری دیناره سالک اولدقلری تقدیرده ازدواج غیرمشروع عد اولونوب هرایکسی بردن زنا ایتمشجه سنه جزا کورورلردی .

(کادینک عرود قمرجمده ارث اطمعی) — موسی علیه السلامک شریقی موجبجه کادین - ارکک اقاربی موجود اولدجه - ارشدن محروم ایدی . هند مجوسیلری نزدنده کادینلر ترکه لردن بعض محدود حصه لر آلابیلرلردی . لکن بونلردن استفاده لری ده برچوق آغیر قیود وشروطه تابع ایدی .

اوروپانک شمال مملکتلرنده روما دولتی هنوز منقرض اولمادینی تاریخلرده کادینک ارث نقطه نظرندن موقعی هر مملکته کوره مختلف اولوب بعض قوانینه کوره آنحق ارکک وارث اولمادینی تقدیرده وارث اولابیلردی . بعض یرلرده ارکک اولادی اولدینی تقدیرده حق ارث یالکز بو ارکک اولادینه راجع اولابیلوردی . دیکر بعض قانونلرده ایسه بعض متروکاته وارث اولماسنه جواز ویرلمکله برابر دیکر بعض متروکاته وارث اولماسنه مساع یوق ایدی . هله انکلترده کادین تا اون ایکنجی قرن میلادی به قدر کندیسی ده ، ملککی ده زوجنک صاییلردی . نهایت مشرع مشهور «غرانیول» کلدی ده انکلیر قانونلرینه کادینک ترکاگدن برآز حصه الماسنه مانع اولمیان برطاقم تعدیلات ادخالنه موفق اولدی .

(تعدد زوجات وزوجنک زوم اطاعتی) — تعدد زوجات قدیمدن بری اقطار مختلفه ده بوتون اقوام شرقیه آراسنده مشترک بر عادت اولوب اوکچمش عصرلرده تعدد زوجات قانوناده ، دیناده معتبر ایدی ، اسکی (هندولرک) بونی بلاقید و تحدید اعتیاد ایدنکلری ، تاریخلرینک تدقیقندن معلوم اولدینی کی (برهنلرک) بر قسمی حالا تعدد زوجاتی تحدید ایتمکسزین تجویز ایدوب طور یورلر . (میدیلایلر) ایله (بابیللر) ، (آثوریلر) ، (ایران قدیم) و موسی علیه السلامک وفاتندن اول وصو کره کی یهودیلرده ده

ایش بو منوال اوزره جاری اولوب هیچ بر حد و شرط ایله تقید ایدلمزدی .

نهایت **(بلود)** بواباحه بی تقید ایتدی ایسه ده اوده زوجک ، قاج قادین ایله تزوج ایده جکسه جمله سنک احتیاجاتی تسویه قادر اولماسندن باشقه بر شرط وضع ایتهدی . واقعا احباریهود دورت زوجیه بی تجاوز ایتهمک ایچون نصیحتلرینی اکیسک ایتمیورلردی . لکن دیکله بن یوق ایدی . اوروپا ایله غربی آسیانک جهات مختلفه سنده یاشایان **(تر)** کیالیلر **(لیدیهلیر)** ، **(به لاژلرده)** پک فاحش درجه ده تعدد زوجاته آلیشقین ایدیلر . آتینه ایسه - آنفاً بیان ایدلدیکی اوزره - قادینک امتعه دن فرقی اولمایوب عینله اموال سائره کبی - **(میراث)** قالیر ، **(هبه)** اولونور ، **(باوصیت)** آخره باغشلا نابیلیر برشی ایدی . اونک اک خفیف دردی ارککک ایسته دیک قادینی بلاحد وقید آلمق صلاحیتنی حائز اولماسی ایدی . **(اسپارطه)** لیلرده زمان واحده چوق قادین تزوج ایدرلردی . لکن بوکا مقابل قادینک ده زمان واحده ایستدیک قدر قوجهیه وارمق حقی ایدی . حقی **(اتروسکانیا)** کبی روما امپراطورلغنه مجاور بعض یرلرده تعدد زوجات عادات مستحسنه دن صاییلردی .

روما امپراطورلغنه اخلاق بوزولوب قانونلر زوج ایله زوجه آره سنده کی رابطه وعقدّه زوجیتی کوشه تبه ایکی صنف آراسنده کی اتصال وانفصال کسب سهولت ایتدی . و باشقه شکلده اولمقله برابر تعدد زوجات فعلاً شیوع بولمغه باشلادی . دها طوغروسوی بوتون رومالیلر **(احی محض)** ایمش کبی طاور ندیلر . ایشته تام بوصیره ده ایدی که حضرت مسیح (صلی الله علیه وسلم) افندمن ظهور ایدوب خلقک اولنمکه اولان رغبتنی کسره وملکوت سمواتی الده ایتمکه دعوته

باشلادی . آنجق اولنمکی اساسندن تحریم ایتهدیک ایچون تزوج ، حتی تعدد زوجات ینه دوام ایتدی . نهایت تعدد زوجات **(یوستینیانوس)** ک قانونی ایله ممنوع اولدی . آنجق بو ممنوعیت شرایع سماویه طرفندن کلیوب قوانین وضعیه طریقندن کلدیکی ایچون خلقک اطوار نفسیه سنی سریعاً تبدیله کفایت ایدمدی . صوک عصرده چیر کینلکی حقتدکی فکر اتم غریبه آره سنده تعمیم ایدنجیه قدر خلق بردن زیاده قادین ایله اولنمکی نه کنه ، نه ده عیب صایاردی . شیمدی ایسه غرب اقوامی بیننده جاری قوانین وعرف حکمنجه مشروع یالکز ایلک زوجهدر . قانون نظرنده اونک اوستنه آلینان قادینک کندیسی ده ، طوغوردینی چوجوقلرده هر گونا حقوقدن محروم اولور . زیر ابوچوجوقلر قانوناً اولاد مشروع دکل ، اولاد زنادر .

حال بوکه تاریخک بزه کوستردیکنه باقیلیرسه وقتیه تعدد زوجات غرب دیارنده شیمدیک کبی چیرکین صاییلیمیورمش . حتی پاپاسلر یاقین وقتلره قدر اصطلاح قانونده **(مورغانیک)** [۱] نامی ویریلن برنوع نکاح ایله اولنمکده بأس کورمیورلردی . بوبر نکاحدرکه دوامی مجاز اولمقله برابر متعاقدین آراسنده عدم تواراث کبی شرطلره مقیددر . بوندن طولانی پاپاسلر رهبانیت دعواسنده اولمقله برابر نکاحک بودورلوسی ایله اولنمک چاره سنی آرارلردی . برده نصارانک اعزه و علماسندن **(سنت اوغوستن)** ، قانونلری تعدد زوجاتی اباحه ایدن اقوام ایچنده بونی یاقمده بأس کورمدیکنی تصریح ایدیور . انکلین

[۱] « ماریاژ مورغانیک » براصیلزاده ایله پسپایه برقادین ، برپرنس ایله عوامدن برقادین آره سنده منعقد بر نکاح مشروعدرکه عقده ایکی کفو بیننده منعقد نکاحک ثمراتی ترتب ایتمز . بونده ارث کبی بعض احکام جاری اولماز . (مترجم)

مؤرخى هاللام [۱] ده آلمان مجددلرينك (پروتستانلى چيقارانلرك) تا اون آلتنجى عصر ميلادى به قدر - ايلك زوجه نك عقيم اولماسى كى - اسباب معينه ايله تعدد زوجاتى اباحه ايتدكلرينى نقل ايديور . حق جرمانلرك اشرف طبقه سى اون طقوزنجى قرن ميلادى به قدر متعدد زوجه آلير طورورلردى .

اساساً تعدد زوجاتك منى خريستيانلق احكامندن اوليوب قردن قرنه حيات فكريه جه حاصل اولان تطوراتك ثمراتندن برى ايدى . از جمله روما ايمپراطورى ايكنجى (والا تينييان) تعدد زوجاتى اباحيه دائر اولان اميرنى اصدر ايتديكى زمان اوزمانلرده ياشامش رجال ديندن هيچ بركيمسه اعتراض ايمه مشدى . ايمپراطور (يوسٲديانوس) ك بونى منع ايمه سى ده بر مانع دينى طولاييسيله دكل ايدى . چونكه اوتار يخلرده رجال دينك كنديلرى ده مجرد بطريقدن اذن استحصال ايمكله تحت نكاحلرنده متعدد قادينلر جمع ايديه بيليورلردى .

پروسيه قانونلرى زوجه به نشوز (اطاعتسزلك) ايدرسه اعتدال دائره سنده جزا ترتيبى تجويز ايديور . چونكه بوقانونلره كوره زوجه نك زوجه اطاعتى واجددر . (هامبورغ) ايله آلماناياده كى ديكر مملكتلرك قانونلرنده بويلددر . همده آلماناياده زوجه نك چوجوغى نه قدر زمان اميرمكه مجبور اولديغى تعيين حقى بيله ارككلره ويرلشدر .

انكلترده ^{۱۹۲۸}/_{۱۷۸۸} سنه سنه قدر قادين ، قوجه سى كنديسنه عادلانه ، ظالمانه هر نه امر ايدرسه دائره طاعتندن قيل قدر انحراف ايدمه زدى . انكلز بسقپوسلرنندن «دور» ^{۱۹۲۸}/_{۱۸۸۸} سنه سنده (وستمنستر) كليسا سنده خطبه ايراد ايدر كن شويله دييوردى : «بوندن يوز سنه اولته كلنجيه

قدر قادين ارككلك سفره سنه او طور مق حقى حائر اولمادى كى سوال اولونمادن سوزه باشلامه سى ده جائز دكلدى . قوجه سى ده باشك او جنه قوجامان برصوبا آصاردى كه قاريسى نه زمان برامرينه مخالفت ايدرسه اونى استعمال ايدردى . قادينك نفوذى قيزلرينه سارى دكلدى . اركك چوجوقلرى ايسه آنالرينه او ايچنده بر خدمتجى قاديندن فضله پايه ويرمز لردى .

(ازمنه ماضره ده قادينك حقوقى) - ياقين وقته قدر ، بلكدده يتشديكمز زمانه قدر قادين بعضى بلكدده حقوق مدنیه و سياسيه جه ارككدن فرقى بولونيوردى .

(اسوجده) حالا قادين اولنديكى زمان حائر اولدينى همان همان بوتون حقوق مدنیه سنى الدن قاجيرو بزوج ديذبن وصى مطلقك قبضه تصرفده قاصر وضعيته دوشر . وبوحال حيات زوجه سنك نهايته قدر سورر . ايتاليانك (طوسقانا) سنده امر بو منوال اوزره جارى اولدينى كى بو حرج شديد اسپانيا ايله ديكر ايتاليا ديارنده آنجق ^{۱۹۸۸}/_{۱۸۸۷} سنه سندن برى اوزرندن قالمشدر .

اوروپالى قاديننه واقعا ميراث خصوصنده ارككه ياقين حقوق ويرلش ايسه ده انكلتره حالا بوندن مستثنادر . اورانك قانونلرى قادينك - ولو صغير اولسون - اركك وارث وار ايكن پدري نك اموال غير منقوله سندن هيچ برشيئه وارث اولماسنه جواز ويرمز . روسيه قانونلرى ده بولشويك اختلالندن اول قيزه تركيه داخل اموال منقوله نك يالكلز سكلزده برينى ، وغير منقوله نك يالكلز يكرمى درتده برينى ويريوردى .

فرانسه ايله فرانسه نك ايزنجيه كيدن اوروپا دولتلرينه كلنجيه بونلرده قادينك املاكى محضا ومجرد عقدازدواج ايله ارككلك املاكينده مندج

اولور . بوقانونلر هر ايکي طرفک مجموع اموالنه «عائله ثروتی» نامی ویریر . و مجرد عقد ازدواج سببيله شتون بیتیهی تدبیر و عائله ثروتی اداره خصوصنده سوز مستقلاً ارککک اولور . بو قوانینک روحنه کوره بونده کی حکمت کویا ارککک ، عائله رئیس و عائله نفقه سنک تدارکی کندینه عاذاولماسی و عائله شتونک اکثریسی حالاً و استقبلاً اونک وجودینه موقوف و مرتبط بولونماسی ایمش . بوکا بناءً زوجهنک عائله ثروتنده هیچ بوجه ایله مستقلاً تصرفه حتی یوقدره . و بو ثروته متعلق اولوق اوزره زوجنک اذنی اولمق سزین هر نه بی تعهد ایدرسه (لغودر) ، (باطلدر) . فرانسه قانونلرینی وضع ایدنلر بو احکام و حقوقی اساساً طبیعی و فطری عد ایدوب آنجق ارککک سوء تصرفه قارشی مصالح زوجیهی حمایه مقصدیله طلاق ، تفریق اموال ، زوجهنک زوجنه اطاعتنده کی وجوبی رفع ، الخ کبی برطاقیم احکام نافذه استثناییه قویمشلردر .

فرانسه اصول تشریحی قبول ایدن بوتون اوروپا ممالکننده بو احکامه رعایت ایدلمکده اولوب بونلرک ایچندن یالکز انکتره بر شاذ تشکیل ایدر . اوراده (۱۸۸۲) سنه سنده برطاقیم قانونلر وضع اولندی که بونلره کوره قادین ایستر قبل الازدواج ید تملکننده اولان ، ایستر عقد ازدواجدن سوکره کرک ارث ، کرک مأموریت و کرک صنایع و یادی بر حرفت سببيله انه کچه جک اولان اموالک کافه سنی کندی باشنه محافظیه و اموالنده کیف مایشا تصرف تام ایله تصرفه حتی قازانمش اولوب خصوصات مذکورهنک کافه سنده تصرفاتنک ، عقودینک ، تعهداتنک نتایجندن مسؤلدر . ینه بو قانونلر مدعیه و یا مدعی علیها اولدیغنه نظراً قادینک اقامه دعوی ایتک و علیهنه اقامه دعوی اولونمق

حقنی ده تأسیس ایتمشدره . حتی ارککنندن آیری اولارق تجارتله مشغول اولدیغنده حاکم قوجهلی اولیانلرک افلاسنه حکم ایتدیکی کبی اونک ده افلاسنه حکم ایده بیلیر . اوروپالی قانونشناسلر انکتره نک بو مسائله قبول ایتدیکی قوانین اصلاحیهی اصول حقوقیه ارکانی نقض و : « زوجیت ایله ایکیلک متباین ایکی مفهوم متناقضدر » قاعده معلومه لرینی آلت اوست ایدن بویوک برجرات عد ایدرلر . آنجق بو حقوقون بو حق سوزی باطلی یوروتمک ایچون سویله دکارندن غفلت ایدیورلر . اونلر مادام که زوجین بیننده وحدت صمیمه نک وجودینه قائل و بوکا طالب اولیورلر مش ، یچون عائله ثروتنده زوجینک هر ایکینک ده علی التساوی حق تصرف تاملرینی طانیوب ده ارککک سوء تصرفی حالنده اوکا ایدیلن معامله یی سوء تصرفی حالنده قادینده ایتمیورلر ؟ بونلر بالعکس بونی یایمقدن باشقه قادینک بوتون ماملکنی زوجنک ملکنه الحاق ایله هر ایکینک ملکنده یالکز ارککک حق تصرف ویریرلر . قادینه مالنده واقع اولاجق تصرفانه اذن و مشورت حقنی بیله ویرمزلر . الحاصل فرانسه ایله اونک ایزنجه کیدن بلجیقا و اسویچره کبی دولترلده قادینک وارلنی عقد ازدواج ایله همان همار سیلنوب زوجنده اندراج ایدیور . و ذکر اولونان محرومیتلره اوغرادقن باشقه برده زوجنک اذنی واک یاقین اقرباسندن ایکی ارککک یاننده اولمادقجه - امور عامه دن برشیتی انجامز ایچون اولسه بیله - حضور محکمه یه چیقماسی بیله تجویز ایدلیور . قانون مدینک ۲۱۳ نجی ماده سی ارکککی زوجهنی حمایه ایله مکلف قیلدیگی کبی قادینی ده اوکا اطاعتله مکلف قیلمش ایسه ده قادینک اودیاردنه معاملاته دائر عقدلرده شاهد اولماسی بیله تجویز اولونماز .

(زوریخ قانون مدینسی ارککک زفاف ایله برابر زوجهنک ملکی

اولايلين هر شیده مطلق تصرفی اباچه ایدوب زوج قاریسنگ ملکفی
 زوجہ سنک امضا وانفادینه ، رضاسنه محتاج اولقسزین استقلال
 ایدر ، رهن ایدر ، صانار ، حتی اونکله قار بیله اوینار . بو احکام
 یالکیز زور بخ قانوننه خاص اولمایوب دیگر اسویچره قانونلرنده ده ،
 فرانسه ، بلجیقا ، لوکسنبورخ ، فلمنک ، اسپانیا ، پورتکیزه ، اسوج ،
 دانیمارقه و آلمانیا تک قسم اعظمندده بویله در . مع هذا بعض مملکتلرده
 قادین حقوق ملکیه وتصرفیه سنه بو خصوص انسانای عقد ازدواجده
 تصریح اولونمق شرطیله صاحب اولابیلیور . حریت دیاری ارلان
 مملکتلرک چوغنده قادینلره (پارلمانلردن باشقه) مجالس نظامیه یه
 اعضا انتخاب اولونمق حتی بخش ایدلمش اولقله برابر آمریقانک بعض
 جمهوریتلردن ماعدا یرلرده یالکیز بعض مجالس بلدیہ وتعلیمیہ ایله
 جمعیات خیریہ یه اعضا انتخاب ایتمک حق کنیدیلرینه ویریلوب ماعداسی
 ایچون انتخاب حتی طانمامشدر . بعض مملکتلرده اولی اولمایان
 قادینلردن ماعداسنه حق رأی ویرلمز . ویک آز مملکتلرک قانونلری
 قادینک تجارتله مشغول اولدینی تقدیرده تجارت اوطه لرینه اعضا
 اولماسنی تجویز ایدر .

تفصیلات آنفهدن غیر مسلم قادینک حیات مدنیجه پی در پی
 کچیردیکی اطوار مختلفه معلوم اولمش وازمنه قدیمه ایله قرون وسطی
 ودور حاضرده لهنده وعلیننده اولان حقوقک نه دن عبارت اولدینی
 آ کلاشله مشدر . بوندن سوکره آرتق شریعت اسلامیه تک قادین ایچون
 اون اوچ عصر دن زیاده زماندن - یعنی قادینک طبقی امتعه کبی ارثاً
 انتقال وهبه اولوندینی ، موصی بها اولدینی وأوک ایچنده اولاد ذکوری
 نظر نده بیله اسیر جاریه دن ده اعتبار سز بولوندینی کونلردن - بری مشرق دن

مغربه قدر بوتون ممالک اسلامیه ده مرعی اولمق اوزره کتیردیکی حقوق
 مدنیہ یی بیانه صره کلور . **وادیستمی . تاریخ ایتدیگی**

اسلام ظهور ایتدیکی زمان قادین یر یوزنده کی بوتون اقوام
 بشر نژدنده تعریف ایتدیگمز حقارت وذل واسارت ایچنده ایدی .
 حتی قریش وکنده کبی قبائل عربک بعضلری ایچنده قیزلری دیری
 دیری دفن ایتمکی حسنا تندن عد ایدنلر بیله واردی . نته کیم **« دفن**
البنات من المکر مات = قیزلری کومک خصائل کرمدندر ، کبی
مثل سائر حکمنه کچن سوزلری ده بو دعوا یه شاهددر . قرآن کریم ده
« واذابشر احدهم بالاثی ظل وجهه مسوداً وهو کظیم بتواری
من القوم من سوء ما بشره ايمسکه علی هون ام یدسه فی التراب [۱] »
 آیت کریمه سیله یکی طوغان قیز چوجوقلرله بونلرک نه قدر تشاؤم
 ایتدکلرینی وقبزلره نه قدر بغض ایتدکلرینی کوستیرر .

اسلام ظهور ایتدیکی زمان عربلرله اونلرک اطرافلرنده کی اقوام
 ایچنده کنج جاریه لری استقلال و بغالرینی (زنا وفجورلرینی) سرمایه
 تجارت ایتمک اوزره بسله ینلر بیله واردی . نته کیم **« ولا تکرهوا**
فتیاتکم علی البغاء ان اردن محصناً لتبتغوا عرض الحیاة الدنیا »
 آیت کریمه سی بو عادت کریمه تک او زمان وجودینه دلیلدر . وارث ده
 ولو باباسی اولان مورثنک قاریسی اوزرینه ردا سنی آتوب « مالنه
 وارث اولدیغم کبی قاریسنده وارثم » دیر واوندن سوکره قاری یی

[۱] مال شریفی : « ایچلردن بری برقیزچو غوغنت ولادتیله مزده لندیکی
 وقت غیظنی سینیه چه رک حدتندن یوزی قاب قارا اولور . کنیدیسنه ویریلن
 کوتو مزده دن طولایی هر کسدن صاقلانیر . بونی نه یابهیم ؟ حقارته قاتلانهرق
 آلیقویایمی ، یوقسه طوراغهمی کومهیم ؟ دیبه شاشیرر قابره . » سور کحل صیف آیت
 ۵۸ ۳۷۴

ایستر کندی نفسی ایچون آیقویمق ، ایستر ترك ایدوب - صدافی
 آلمق شرطیله - آخره دور و فراغ ایتک حقی کیندنه کوروردی .
 اسلام ظهور ایتدیکی زمان قادینک ارککه هیچ بر رأی و سیاستده ،
 هیچ بر تدبیرده اشتراکی یوق ایدی . عربک اشراف طبقاتی ایله
 جزیره العرب بلادینک پک آزی بلکه بوندن مستثنی ایدی . او
 زمان قادینلر بعض خرسیتیانلر آره سنده بیله عباداندزده ، معابده
 دخولدزده منع ایدیلیرلردی . قادین موضع تکلیف اولمادیغی کبی آلهیه
 مناجاته ، وآلهنک منازل طاهره سنه تقربه اهلیتسز صاییلردی .
 قادینک موقعی اوتهدن بری ارککدنده ، معبودلردن ده او قدر
 اوزاق اولدیغی دورلرده امدادینه قرآن کرم یتشدی . او قرآن
 کرم که منزلی اولان الله عظیم الشان ارکک ایله قادینی بر برینه
 بکزر ایکی انسان ، بر برینه دنک کلن ایکی شریک ، کفو ایکی عنصر
 اولارق یاراشدیر . اونلری او یله متلازم ، یکدیگدن او یله غیر منفک
 قیلمشدر که هرایکیسی برلکده اولمادقچه قوام معیشت مفقود و هرایکیسی
 ایچنه آلمایان اوک قراری نابوددر .

قرآن کلدی ، قیزلری «وَاد» دن (دیری دیری کومولمکدن)
 حمایه و کندیلرینه قیزکز طوغدی دنیلدیکی زمان یوزلری قاپ قارا
 اولانلرک عقلسزلقلرینی ترضیل ایتدی . قرآن کریم اونلری «واذا
الموؤدة سئلت بأی ذنب قتلت» [۱] آیت کریمه سیله حق و صواب
 و عقل سالم محکمه عادلانه دعوت ایتدکن صوکره حکم عدالته
 [۱] مآل آیت کریمه : «او هیتلی ، مدهش قیامت کونی که موؤدهیه
(دیری دیری کومولن بیچاره قیزه) هانکی کناهندن طولایی قتل اولوندی؟
دییه صورولور .»

ومهابت قصاصده حواله ایدوب «ولکم فی القصاص حیاة یا اولی الاباب
لعلکم تعقلون» [۱] ، «ومن قتل نفساً بغير نفس او فساد فی الارض
فیکاً نماقتل الناس جمیعاً ومن احیاهافیکاً نما احیاء الناس جمیعاً» [۲] یوردی .
 قرآن کلدی . زوجینی ، ارکک ایله قادینی الله خلق ایتدیکنی
 وانسانلره محل سکون و راحت اولمق اوزره کندی نفسلرندن آشلر
 و آرلرنده مرحمت و مودت یاراندیغی خبر و یردی . خلاصه قرآن
 قادینک شانی اعلا و اونی آزار آزار حسیض ذل و هواندن رفیع ایده
 ایده نهایت اوکا عائد اوله رق موجود اولان عادات مستجنه نی و هرایکی
 صنف بیند . بویوک فرقلری یوق ایتدی .

ارکک ایله قادینک تکالیف ، احکام و ثواب و عقاب خصوصنده کی
 مرتبه لرینه کلنجه آیات کریمه - بر آرز آشاغیده سرد ایدیله جک اوافق
 توفک فرقلر مستثنی اولمق اوزره - هرایکیسنک بوباده یکدیگرمه مساوی
 اولدقلرینی بیان ایدیور . آئیده کی آیات کریمه او جمله دندر :

«فاستجاب لهم ربهم انی لا اضیع عمل عامل من ذکر او انی
بعضکم من بعض» [۳] - ال عمران .

[۱] مآل منیقی : «ای عقل صاحب لری ، قصاصده سزک ایچون حیات
واردر . بو حکمتی او مولور که آکلایه سگز .»

[۲] مآل عالیسی : «هرکیم بر نفسی - دیگر نفسی قتل ، یا خود ارضده
ایقاع فساد ایتش اولمق سزین - قتل ایدر سه صانکه بوتون انسانلری قتل ایتش ؛
هرکیم اونی احیا ایدر سه (یعنی قتلندن واز کچر سه) صانکه بوتون انسانلری
احیا ایتش کی اولور .»

[۳] مآل شریقی : «ربلری ، ارکک اولسون قادین اولسون هیچ بر
حاملک عملنی هبا ایتیم ، سزلر بر بریکزدن یارادلمشکزدن دییه رک دقلرینی
قبول بیوردی -»

« ومن يعمل من الصالحات من ذكر او اناي وهو مؤمن فاولئك يدخلون الجنة ولا يظلمون نقيرا » [۲] - نساء . آیت

« يا ايها النبي اذا جاءك المؤمنات يبائعنك على ان يشركن بالله شيئا ولا يسرقن ولا يزنين ولا يقتلن اولادهن ولا يبصينك في معروف فبايعهن واستغفر لهن الله ان الله غفور رحيم » [۳] - تمتحنه آیت

« ان المسلمين والمسلمات والمؤمنين والمؤمنات والقانتين والقانتات والصادقين والصادقات والخاشعين والخاشعات والمتصدقين والمتصدقات والصائمين والصائمات والحافظين فروجهم والحافظات والذاكرين لله كثيرا والذاكرات اعد الله لهم مغفرة واجرا عظيما » [۴] - احزاب آیت

« والذين يؤذون المؤمنين والمؤمنات بغير ما اكتسبوا فقد احتملوا بهتاناً واثماً مبيناً » [۵] سورة احزاب آیت

ايشته بوتعاليم قرآنيه سايه سنده قادين يواش يواش يو كسله يو كسله

[۲] مال عاليسى : « ايستر اركك ، ايستر قادين مؤمن اولارق اعمال صالحاتي هر كيم ايشلر سه ايشته اونلر جنته كيررلر ويابدقلىرتك برچوپي (ذره سي) ضايغ ايديلهرك ظلمه دوچار اولمازلر . »

[۳] مال شريفى : « اى بيغبر ذى شان ، مؤمن قادينلر اللهه هيچ بر شريك قوشماق ، سرقت ايتمك ، زنا ايتمك ، اولادلىرى اولدورمه مك (يعنى ديرى ديرى كومه مك) ، هيچ بر امر معروفده سكا مخالفت وعصيان ايتمك اوزره بيعت ايتمك كلدكلرنده اونلره بيعت ايت . واونلر ايچون اللهدن مغفرت ايسته . شهبه سز الله غفور ورحيمدر . »

[۴] مال شريفى : « شهبه سز كه الله تعالى مسلم اولان ارككلره قادينلره ، مؤمن اولان ارككلره قادينلره ، قانت (توبه كار) اولان ارككلره قادينلره ، صادق اولان ارككلره قادينلره ، خاشع اولان ارككلره قادينلره ، صدقه ويرن ارككلره قادينلره ، اوروج طوقان ارككلره قادينلره ، فروجنى حفظ ايدن ارككلره قادينلره ، اللهى چوق ذكر ايدن ارككلره قادينلره مغفرت واجر عظيم حاضر لامشدر . »

[۵] مال شريفى : « مؤمنلر كه صفوان كيم مؤمنلر چاييه جز الله عنها كيم مؤمنلر ايت سايمه كلرى ، شيبك غبرى ي آسانلر ايندا ايدير كنجونه نلر بهان ووبال ظاهره به برخلونب عتوبه منحه اولدولر . »

جبار وظالم اولان اركك ده موقعندن اينه اينه نهايت هر ايكي صنف معلوم اولان مساوات وعدالت ساحه سنده بولوشديلر . هر ايكي صنفك سعادتى مضمون اولدى . وزوجينك حقوقى حمايه آلتنه كيردى .

تكاليف دينيه واعتقاده استقبول

معلوم اولديغى اوزره عباداته دائر ارككه هر نه فرض اولديسه قادينده فرض اولمشدر . بوندن يالكىز قادين حقدنه عسر ومشقتى اولانلر مستنادر . مسلمان قادين اركك كيم نماز ايله ، اوروج ايله ، حج ايله ، زكات ايله مكلف اولوب بو اركان اسلاميه ي اقامه ايدرسه بونلرى ياپان ارككك حائز اولديغى قدر اجره نائل اولور . وفرق جنسيت نقصان اجره باعث اولماز . نته كم بونلرى ترك ايتمكده اركك نه قدر كناهكار اولورسه اوده او قدر كناهكار اولور . آنجق جهاد كيم اي فاسنده عسر ومشقت اولان عبادات موجب اولديغى زحمتدن طولايى شريعت اسلاميه جه قاديننه فرض دكلدر . بويله ايكن يته زمان سعادت رسالتپناهيده قادينلر اسلام اردولريله برلكده حرب ميدانلرينه كيدر واورالرده حرب قويلان مجاهدينك آغيرلقلىرى بكلر ، يمك پيشيروپ حاضرلار ؛ ياراليلرله خسته لرله باقادرلر وشايد اقتضا ايدرسه كنديليرنى مدافعه ايچون سلاحلامقندن ده خالى قالمالردى . نته كيم ام سليم [۱] رضى الله عنهان روایت اولونديغنه كوره صحابه مشار اليها حنين

[۱] ام سليم بر طاقيم قادينلر ايله برلكده رسول الله صلى الله عليه وسلم اقدمزك بولونقلرى حربلرده بولونان بر صحابه در .

کوننده شاید دشمن بولونداقلىرى يره قدر كليرده باشلىرى صيقتى يه اوغراسه واجب اولان مدافعه دن كرى قالماسق اچون بر خنچر ايدىنمشدى . وخنچرى نه ايدى جكسك ؟ دينلره : « شايد مشر كيندن برى بكا باقلاشيره قارنى دشمنك اچون بونى يانمى آلم » جوابى ويرردى [۱] . مع ذلك دشمن بر بلده اسلاميه يه كيرسه [۲] قادينلره وارنجيه قدر بو بلده اهاليه سنك كافه سى اوزرينه مدافعه نفس وجيبه سى تعين ايدر . بوكا بناء مسلميندن بر طائفه ايله غير مسلملر آراسنده حرب اولورسه دشمنه اك ياقين اولان بلاد اسلاميه اهاليه سى ، ارلك ، قادين ، چوجوق ، كنج ، اختيار هر كسى نشانچيلغه وسائر فنون عسكريه يه آليشدير مق واجب اولور .

قادينلر معلوم اولديغى اوزره مساجدده جماعتلرده حاضر بولونايلاكلارى كچي جمعه نمازلرينده كيده بيلرلر .

صحتلرينه ضرر ويرمك قورقوسى اولان جميع احوالده اوروجلرى ساقط اولور . حيض ونفاس حاللرنده اولديغى كچي كذلك حمل ورضاع كچي احوالده قادين كندى نفسنه ويا چوجوغنه بر ضرر اولاجندن قورقارسه اوروجى كرى براقير .

عقايد دينيه يه كلنجه بو خصوصده ارلك نه قدر مستفيد ايسه قادينده او قدر مستفيددر . زيرا ارلكك كندى اعتقاد ايتديكى مذهبي ، راي ودينى زوجه سنه ويا قيزينه زورله قبول ايتديرمكه حقي يوقدر : ارلك سنى وياشيعى اولورده زوجه سى ويا قيزى باشقه مذهبه

[۱] نيل الاوطار ، ۷ نجى جزء .

[۲] نيل الاوطار ، جزؤ ۷ ، صيفه ۱۴۱ .

اولا بيلير . همه حال بنم مذهبي قبول ايدى جكسك ديمكه صلاحيتى يوقدر . زيرا وجدان واعتقاد كچي نفس ايله قائم امور باطنيه ده كيمسه نك كيمسه يه تسلطنه امكان يوقدر . حتى دين اسلام مؤمنلره يهود ونصارى قيزلرني بيله تزوج ايتمكى اباحه ايدر . چونكه يهوديلرله خريستيانلرى مسلمان قوجه لرينك تعديسنه قارشى حمايه ايدور . و مسلمان تزوجلره كتابى اولان زوجه لرينك عقايدنى تغيير ايتديرمكه حق ويرميور . نته كيم اولجه ديديكمز كچي دين اسلام اهل كتابدن هيچ بر كيمسه نك اعتقادينه بر مسلمانك قارشماسنى تجويز ايتمز . و هر هانكى خارجى بر تصديق ايله وجدان واعتقادك ونفسك امكان انقيادينه احتمال ويرمز . مسلمان قيزلرنيك غير مسلملره اقترانى دين اسلامك تحريم ايتمه سنده كى سرده ذاتاً بوندن عبارتدر . زيرا غير مسلملرك تابع اولدقلى اصللره كوره قادين مجرد عقد ازدواج ايله زوجنك دينته كيرمش اولاجنى كچي منسوب اولدينى عالله نكده اسمنى غائب ايدىرك قوجه سنك اسمى ايله آكيلير . اسلامده ايسه عقد ازدواج ايله قادين نه عالله سنك اسمنى ، نه كندى دين ومذهبنى ، نه ده ملك يمىنى اولان هيچ بر شيننى غائب ايدر .

معلوم اولديغى اوزره عالله اسمنى محافظه ده بر چوق حكمتلر ، سبيلر واردر . بعضيلرني ذكر ايدىلم :

(۱) زوجيت علاقيسى قابل انقطاعدر . ابوت رابطه سى ايسه دائمدر .

(۲) قادين ايله عالله سى آراسنده اولنمه سنه رغماً يرنده بيان اولونديغى اوزره - توارث كچي بر طاقم حقوق واحكام مدنیه شرعيه دوام ايدر طورور .

(۳) قادينك عالله اسمنى غائب ايتمه سى فكري قادينلرك اسير عد

ایدلکلری زماندن قالمه برشیدر . زیرا انسانی اقدیسندن باشقهسنه
 اتسابدن آیقویان ومالکسندن باشقهسنه حق ولاء بر اقیان یالکیز
 استرقا قدر . کوله بی بوتون ماملکی ایله برلکده اقدیسنه الحاق ایدن
 یالکیز (رق) در . بونک زوجین آراسنده معنای وحدتی تحقق
 ایتدیرمک وایکیلیک آثارینی محو ایتمک اولدینی حقنده کی فرانسز
 حقوقیونک ادعای ایسه یوقاریده انتقاد ایدلمش ویاقدقلمری شی
 زوجهنک اسماً ، دیناً ، ملکاً زوجنده مندرج اولمق دیمک اولدینی
 بیان اولونمش ایدی . اونلرک یاپدقلمری قادینک وجود فیکری وسیاسی
 ومدنیسنی ایزی قالمیه حق صورتده محو ایتمکدن عبارتدر . ازدواجده
 اتحاد حقیقی وصحیح بولونمش اولایدی قادینک بالجله وجوه تصرفده
 زوجندن هیج بر خصوصده استیذانه لزوم کورمکسزین اوکا مشارکت
 حقی اولوردی . حال بوکه زوجینی بر کورمکه وایکیلیک آثارینی محوه
 حریص اولدقلمری ادعا ایدوب طورورکن زوجی هرشیده سربست ،
 زوجینی هرشیدن محروم ایدیورلر . (یالکیز صوک سنه لرده قادینه
 بخش ایتدکلری جزئیات قبیلندن بعض حقوق بوقاعده نک استثناسیدر)
 برده جناب حق کندی ایله ارکک قوللری آراسنه پرده وحجاب ،
 واسطه ووسیله قومادینی کی قادین ایله حضرت قدسیه سی آراسنده بویله
 مانعلر وضع ایتمه مشدر . عباد ذ کوری ایچندن اولیا ، اصفیا ، انبیا اتخاذ
 ایتدیکی کی ام البشر حواء ، ابراهیم علیه السلامک زوجیه سی سارة ، عمرانک
 قیزی مریم ، فرعونک زوجیه سی آسیه ، امهات مؤمنین اولان زوجات رسول
 (صام) ، خاندان نبوتک والده سی فاطمه ، حسینک کریمه سی سکینه ،
 رابعة العدویه کی بر جوق نسائی ده اصفیای مقربینی میاننه ادخال ایتمشدر .

ایضا
 در
 حقی

حظیره قدسی اورایه یناشمق وقپوسنی چالمق ایسته ن قادینلرده ،
 ارککلرده علی السویه آچیدر . هله حضرت رسولک (صام) اللجنة
 تحت اقدام الامهات = جنت انارک آیاقلری آلتنده در . کلام عالیسی
 قادینک شانی نه قدر اعلا ایدلدیکنک ومنامی نه قدر بویوک طوتولدیغنک اک
 بویوک دلیلدر . زیرا بوحدیث شریفک حکمی تسلیم ایدلکدن صوکره
 جنته کیره چکی کون آناسنک آیاقلرینی باشنک اوستنده طوتمایان و - آنا به
 باشلرک اوزرینه یورن - خلاق حکیم نزدنده آنا محبت ورضائی
 شفاعتی قیلیمان کیمسه نک جنته کیرمه سی ناصل تصور اولونور ؟

(۲)

تملك ، ارث و ماملکده تصرف خضر صنده قادینرک حقوقي

اسلامده قادینک - ایستر منزج اولسون ، ایستر اولماسون -
 تصرفات مالیه نک هپسنده ارککلدن فرقسز اولدیغنی یوقاریده
 سویله مشدک . مالی اولدینی حالده قاصر اولورسه بالغه ورشدی معلوم
 اولنجیه قدر یاپدیرینک ویادیگر بروصی وولینک ولای آلتنده قالیر .
 بوراده رشدن مراد مالی نتمرواصلاحه قدرندر [۱] . تحت وصایتده
 ایکن قاضیجه رشدی تحقق ایتدکدن صوکره ماللرینک کندیسنه
 تسلیمنه واموالنده حق تصرف کندیسنه بخش اولونماسنه حکم ایدر .
 بو حکمده انات ایله ذ کور بیننده فرق یوقدر [۲] . هرایکسی ده بالغ
 اولوب امتحان وتجر به دن صوکره تصرفات مالیه ده کی رشدلری معلوم اولنجیه
 [۱] مالک منهبی بویله در . ابن رشدک « بدایة المجتهد » ینه مراجعت .
 [۲] دیگر بعض مذهبلرده بعض فرقلر واردر .

ماملککرینک هپسنه مستولی اولمق و آنده کیف مایشاء تصرف ایتمک
 حقنی احراز ایدر لر. كذلك ارککلرک بابالرینه، آنالرینه، زوجه لرینه،
 اولاد و اقربالرینه فرائض کتابلرنده بسط و تفصیل ایدلدیکی وجه ایله
 وارث اولمغه ناصل حقلری وار ایسه قادین ده - ارککلرک وجودی
 ایله برابر - ترکلرک منقولنده، غیر منقولنده صاحب حقدر لر. اسلامک
 بو حکمی قادینلرله الی ایرمین، کوچی یمین اولادی محروم براقمق
 اوزره جاهلیه عریلری بپنده جاری اولان حکمی نسخ ایتمش اولدی.
 واقعا شریعت اسلامییه جه قادین ایله ارککلک میراندن پایلری، حصه لری
 مساوی اولیوب بپنلرنده بفرق توزه دلمشدر. لکن بو، اهل اسلام
 کتابلرنده مبسوطاً ذکر اولونان اسباب معدوده دن نشأت ایدر. بز
 بونی بر مثال ایله ایضاح ایدلم. بر آدام وفات ایدرکن ارکک، قیز
 و ارثلر براقیرسه ترکسندن ارککه ایکی قیز پایی ویریلیر. چونکه
 قادینک هیچ مالی یوق ایسه ارکک وارنده نفقه ایله سکینی حقنی اولور.
 مالی کفایت ایتیمورسه ارکک وارث اکیسکلکینی آتامه بورجلودر.
 اوله نیرسه کندیسنه لازم اولان نفقه ایله سکینانک کافه سی - قادین
 یک بو یوک بر ثروت صاحبی اولسه ده نه - زوجه راجعدر. اودرجه ده که
 اکر کندی اوندی بالنفس چالیبشیر قادینلردن دکل ایسه امثالی قاچ
 خدمتکاره محتاج ایسه او قدرینی تدارک ایله دخی زوجی مکلفدر.
 شریعت اسلامییه قادینک لهنه بوقدر حقوقی ضامن اولدقدن صوکره
 اوده میراندن ارکک قارداش حصه سنک یالکز نصفنی آلیسه ترکه دن
 استفادسی یک فضله اولمش اولور. بوده عصر لرجه مدت هپ
 تضییق آلتنده طو تولان بو صنف ضعیفه اسلامک فرط عنایتی و صاحب
 دینک کمال همتی سایه سنده اولابیلمشدر. بو احکامک تفصیلاتی ایله

هر حکمک ضمننده کی حکمتلری تماماً آکلامق ایسته یئر اسلامک فقه
 کتابلرینه مراجعت ایده بیلر لر.

اسلامده قادینک ملک، ارث، تصرفات مالیه کی خصوصاتده کی
 موقعی ایشته بودر. اسلامک مسلمان قادینه هر هانکی ملتده کی
 همشیره سنک هنوز احرازینی خاطره کتیر میه جکی درجه ده بخش و احسان
 ایتدیکی خصائص عالیه نک قیمتی آ کلامق ایچون قادینک آنفاً اشارت
 ایتدیکنز اوزره اعصار قدیمه واقطار مختلفه ده کی موقعی تکرار
 آ کلامغه بیله حاجت یوقدر. یالکز ام غریبه نک اکثر قیلرنده ایوم مستفید
 اولدیغی حقوقی ذکر ایله اکتفا ایدر سهک مقصد منینه حاصل اولور.
 قوجه لی قادین انکلیز قانونلرنجه بوتون ماملککنده تصرفدن محروم
 ایدلمشدی. نهایت ۱۸۸۲ سنه میلادیه سنده انکلتره علی السویه قوجه لی،
 قوجه سز قادینلره ایستر محصول کسبلری اولسون، ایستر باشقه
 صورتله قازانمش اولسون ماللرنده زوجه لرینک اذننه اصلاً متوقف
 اولقسزین تصرف حقنی بخش ایتمکله اوروپا اقوامنی حیرتده براقدی
 ایدی. غرب قانونشناسلری بو اصلاحات ایشنی انکلتره طرفندن
 تصدی ایدلش یک مدهش بر جرأت دییه تلقی ایتدیلر. آرتق انکلیز
 قانونلرینه کوره انکلیز قادینی ^{۱۹۷۸} ~~۱۸۸۲~~ سنه میلادیه سندن بری مسلمان
 قادینک بعثت محمدیه (صائم) دن یعنی اون درت عصر دن بری حائز
 اولدیغی حقوقه هان هان مساوی حقوقه نائل اولمش دیمکدر.
 «هان هان» دیورم. چونکه میراث خصوصنده الآن اونک
 دوننده در. انکلیز قادینی ارکک وارث اولدجه اموال غیر منقولیه
 حصه دار اولقدن حالا محرومدر. بویله ایکن ینه انکلیز قانونی اونک
 نفقه ایله سکیناسنی ارکک وارثلره اسلامک فرض ایتدیکی کی فرض

ایتمش دکادر . انکلیز قادینی واقعا اون اوج بو قدر عصر دن سو کره موقعا و حقوقاً مسلمان قادینه یا قلاشمغه باشلامشدر . فقط اونک دوننده قالمشدر . وانکلیز قانونشناسلری ارث ایچون ده ^{۱۹۲۸} ~~۱۸۸۲~~ اده آتدقلمی مهم خطوه یه مشابه بر خطوه ده آتامدقجه یینه دوننده قلوب طور اچقدره . فرانسه ایله اوکا تقلید ایدن امم غریبه ده ایسه قادین اُره واریجه مقدا سوبله دیکمز وجه ایله محض عقد ایله وجود مدنیسی محو اولور . و مجرد اولنمکله علی الاطلاق املا کنده هیچ برشیده تصرفه حتی قالماز . یالکیز ۱۳ تموز ^{۱۹۲۸} ~~۱۹۱۷~~ ایله ۱۹ مارت ^{۱۹۲۸} ~~۱۹۱۹~~ قانونلری اوکا اولیلک انناسنده اجر عمل اولارق حاصل اولان قازانجنده تصرف حقنی ویرمشدر . لکن اؤینک ادارسی ایچون حریت واستقلال ایله یعنی زوجنک اذنه محتاج اولمقسزین صرف وانفاقدن ممنوع اولمادیغی یینه یالکیز کندی ال امکی ، کندی کسبی اولان اوپاره دن عبارتدر . آرتق مسلمان قادین ایله حتی بو کونکی غیر مسلم قادین آراسنده کی مسافه بی دوشونک . بو تفاوتک دهانه قدر اولدیغی بیلیمک ایسترسه کز شریعت اسلامیه نك شو حکمنه باقکیز : اولاد والدیندن یالکیز برندن ماعداسنی انفاقه قادر اولمازسه آنا نفقه یه بابادن احق اولمش اولور . ناصل اولماسون که حدیث صحیحده وارد اولدیغنه کوره معاویة القشیری رضی الله عنه رسول اکرم صلی الله علیه وسلمه « کیمی کوروب کوزه تهیم؟ » دیه سؤال ایتمش . « آنا کی » بویورلمش . « اوندن سو کره کیمی؟ » دیه تکرار صورونجه یینه : « آنا کی » جوابی آلمش . بردها : « اوندن سو کره کیمی؟ » دیه صورونجه : « بابا کی ، اوندن سو کره ده درجه درجه یاقین اولانی » بیورلمشدر . [۱]

[۱] ابن عابدین ۲ نجی جزء ، ۱۱۰۸ نجی صحیفه .

معاملات و همسر بیلک عامر حقوقه نظراً قادینه

مسلمان قادین بوتون شئون مدنیه ایله معاملاتده ارکک کیدر . آرالرنده اصلا فرق یوقدر . یالکیز بعض احوالده شهادت خصوصنده فرقلری واردر . هر ایکسی **بیع و شرانک** هر نوعی ، **هبه** ، **شفعه** ، **اجاره** ، **اعاره** ، **کفالت** ، **وکالت** ، **ودائع** ، هر نوع **شرکات** ، **رهن** ، **قسمت** ، **دعوی** ، **اقرار** ، **صلح** ، **وصیت** ، **جنایات** ، **حجر** ، **غصب** ، **سرقت** ، **یمین** ، **یمیندن نکول** . . . الخ کبی احکامده مساویدر لر . شهادته کلنجه شریعت اسلامیه بو خصوصده قادین ایله ارکک آراسنده برفرق کوزه تیور . وفقه کتابلرنده تفصیل ایدیلن شرطلرک تحققی حالده ذکورک هرشیده شهادتی معتبر طوتدیغی حالده قادینلرک منفرداً یعنی ارکک شاهد لرله برلکده اولیه رق شهادتی یالکیز **ولادت** ، **استهلال مولود** و **عیوب نسا** کبی علی الا کثر ذکورک مطلع اولامیه جنی حقوق ابدانده مقبول اولدیغی مثللو اموالده [۱] و حدود دن ماعدا **احکام ابدانده** و **طلاق** ، **رجعت** ، **نکاح** ، **وکالت** ، **وصیت** کبی ماله متعلق حقوق ابدانده شهادت لری مسموع اولور . حدودده ایسه یانلرنده ارکک اولمادقجه شهادت لری ایله حکم اولونماز [۲] . **ایکی قادینک شهادتی** بر ارککک شهادتنه معادلدر . چونکه قادینلر سرعت انفعال وتأثر لرندن طولانی چوق کره حادثاتک دقائق تفصیلیه سنندن غفلت ایدر لر . بوندن طولانی شریعت اسلامیه شهادت بابنده **ایکی قادینک**

[۱] بو ، ابوحنیفه یه کوره در . بدایة المجتهد ۲ نجی جزء . ۳۸۶ نجی صحیفه .

[۲] بو ، ظاهر یه یه کوره در . اونلر « فأن لم یکنوا رجلین فرجل و امرأتان

من رضون من الشهداء » آیت کریمه سنک اطلاق ایله عمل ایدر لر .

بر ارککه معادل اولماسنی شرط ایتدی که بری شاشیریرسه دیکری اوکا خاطر لانسون . حدود مسائلمده برتک قادینک سوزینه ده - شهادت دکل، قرینه حال اولمق اوزره - باقلمق ده جائزدر [۱] . نته کیم جراحات و قتل خصوصاً صیانکده یکدیگری حقنده کی شهادتلی حقیقه شهادت دکل ، قرائن احوال اولمق اوزره نظر اعتباره آنیر .

خلاصه قادین بوتون معاملات ایله حقوق مدنیده حر اولوب هر وجه ایله ارککه مساویدر . یالکیز شهادت ایله میراث مسئله لرنده بعض کونه مخالفت واردر که بو ایکی مادهده اوکا متعلق حقوق واحکامک بعض وجوهدن ارککه مخالف اولماسی بالاده شرح ایدیلن اسباب و حکمه مبتیدر .

شبهه یوقدر که بو استثنائی خصوصاً مادهده مسلمان قادینک موقعی بو کون اک مترقی اولان مملکتلرده کی غیر مسلم قادینلرک موقعندن چوق یوکسکدر .

مثلاً قانون مدنیسنک ۲۱۵ نجی مادهسی ایله فرانسه اوکا تقلید ایدن دیکر بر چوق ملتر قادینک ولو عمومک محتاج اولدینی معاملات روزمره دن برنی امضا ایچین اولسون محکمه حضورینه زوجندن اذنسز چیقمه سنی منع ایتدکلی کی [۲] اذنی لاحق اولدینی تقدیرده کندیسنه ایقین اولان ارکک اقراسندن ایکیسی ایله برلکده آنجق کیره بیلیر . هله معاملات باینده کی عقودده قادینک شاهد اولماسی بو مملکتلرده هیچ تجویز ایدیلز .

زوج وفات ایتدیکی تقدیرده آلمان مملکتلرینک اکثریسنده

[۱] بداية المجتهد ۲ نجی جزء ، ۲۷۶ نجی صحیفه .

[۲] « سوسیالیستلکده قادین » نام کتاب .

قادین اولادینه یا بانجی بروصی قبول ایتمکه مکلف اولور . چونکه وصایته ، چوجوق باقوب تربیه ایتمکه غیر صالح عد اولونیور . بوو حقسنزلق چوجوقلری منحصرأ کندی کندیسنی و محصول کسی ایله تعیش ایتدکلی زمانلرده جاری اولور کیدر .

بو کی احکام پایدار اولدجه غریبی قادینک حقوق مدنیه جه مسلمان قادینک نه قدر دوننده اولدینی آ کلامق بوو حقوق طبیعه دن استفاده ایتمک خصوصنده اوکا مساوی اولنجه یه قدر مجاهده ایتمه سی یاراشیر .

مسلمانان کی فضائل و آداب

دین اسلامک صاحبی اولان فاطر حکیم بیلوردی که : انسانلر حیاتک بوتون مفرداتنده ابدیاً اختلافدن قور توله مایه جقدی؛ کندیلرنجه، حکومتلره عائد اولمق اوزره قانون، دستور، نظام نامنه تقرر ایدن ضبط وربط اسبابی ایچون یالکمز باشنه نه آرده حضور وسکون ارکانی تأسیس امکلی، نه ده فردلری، جماعتلری بری برینه باغلايه جق متقابل و داد و شفقت رابطه لرینی تأیید احتمالی یوقدی؛ چونکه بو دستورلر، بوقانونلر بشرک تربیه و تهذیب ایدیلرین روح و وجدانی اوزرنده او قادار بویوک نفوذ اجرا ایده مزدی . بونک ایچون اسلام معاملات و عقوباته دائر تشریح ایتدیکی احکامی - که فقه کتابلرنده تفصیل اولمشدر - کافی کورمدی؛ اوکا بویوک مقیاسده اخلاق و آداب علاوه ایتدی .

ایشته فرقان حکیمک ناطق اولدینی وحدیثه عائد آثارک تشریح ایتدیکی بوالسهی اخلاقی، بو سبحانی آدابی علیه الصلاة والسلام افدیمز کندی ذات کریمنده او یله بر طویلادی که « وانک لعلی خلق عظیم » [۱] وصف قرآنیسنه بحق لیاقت کوستردی . نته کیم مظهر [۱] « شبهه یوق که سن اخلاقک اک بویوکنه صاحبسین - سورۃ ن »

بولوندیفی نعمت التهمیه بی تحدیث ایچون هادینی ربی فاحسن تأدییه [۱] دیمکده یردن کوکه قادار حقلی ایدی .

فی الحقیقه اسلام روحلری تهذیب ایدن، وجدانلره قدرت و یرن وسائطیله مسلمانلرک الذنن طومش اولماسه ایدی، اولرنده قوانینی، احکامی، دساتیری تمامیله موضوعات بشریه دن بولنان دیکر امتلردن فرقسز اولورلردی. لکن بر طرفدن احکامنک شرعی، دیکر طرفدن او احکامی برقات داها تأیید ایدن تهذیبکار آداب و تعالیمی - یوقاریده سویلدیکمز وجهله - هم فردی و اجتماعی حیاتلری، هم روحلری و ماده لری اوزرنده مؤثر اولدی؛ و مسلمانلری بر یوزنده کی امتلرک هپسندن آیروب موجودیتلرینه کندیلرینه خاص اولان نشانه بی نقش ایتدی .

بناء علیه اسلامک اخلاق ایله آدابه بوقادار اعتناسنه سبب روحلری تهذیب ایتسی، وجدانلره قوت و یرمسیدر . زیرا بو ایکسی بوتون عزملرک، املاک منشای، بوتون افعال و حرکات اختیاریه نک منبعیدره اسلام بو اخلاقی تعالیمیه فردی، اجتماعی بوتون هیجان و اضطرابلری تولید ایدن روحی امراضه چاره بولویور؛ بغض، کین، حسد، انتقام، حرص، طمع کبی امتلری خبیتلره، خسرانلره سوروکله یوب طوران علتلردن مسلمانلری تنفیر ایدیور .

شاید بشر قرآنک و دیکر سهلوی کتابلرک اخلاقیله تخلق ایتسه ایدی ده موسی، عیسی، محمد علیهم السلام ایله سائر پیغمبرلرک ایزندن کیدرک

[۱] « بنی ربم تربیه ایتدیکی ایچون کوزل تربیه ایتدی . »

بر واحسان اوزرنده تعاونده بولونسهیدی ، صوکره سینهلر لوئدن ،
 ردائلدن آسوده قالسهیدی . . . اوت ، انسانلر بوصولته حرکنده
 بولونسهیدی ، کرک روسیهده کرک دیگر قطعهلرده میلیونلرجه خانمانی ،
 میلیارلرجه سامانی بیتیرن ، قادینی ، ارکیکی ، چولوغی ، چوجوغی
 آیاقلر آلتنده بیراقان بوقانیلی حزب مجادلاتی میدانلر کلزدی . «ولواهم
 اقاموا التوراة والانجیل وما انزل الیهم من ربهم لاکلوا من فوقهم
 ومن تحت ارجلهم منهم امة مقتصده وکثیر منهم ساء ما یعملون - سورة
 مائده » [۱] اسلامده اخلاق و آداب شوسویلیه جکمز اقسامه آریلیر:

۱ - انسانی باشقلرینه ضرر ابراث ایتمکدن آلیقویانلر . بوقسم ،
 حیات اجتماعی بی وجوده کتیرن رکینلرک اک مهمی اولدینی کبی ،
 افراد بشر آرسنده عدل وانصافی اک زیاده کافل بولنانی در .

اسلام انسانلری اضرار ایتمی بی الله ذوالجلاله شرک نوعندن صایبور:
 الله شرکی ناصیل عفو ایتیمورسه انسانلرک باشقلرینه ایقاع ایده جکی
 ظلملرک ، اذلرکده هیچ برینی عفو ایتیمور ؛ مکرکه او ظلمی ،
 او اذابی چکنلر حققلرینی باغیشلامش اولسونلر . سنت محمدیه انسانک
 باشقلرینه ، حتی آغزی دیلی اولمایان حیواناته قارشلی ایقاع ایده جکی
 بوتون ضرر و اذادن طولایی حسابله چکیلر جکنی بیلدیرمشدر .

اسلام افراد بشر دن برقسمنک دیگرینه تجاوزینی صوکره درجهده
 کریمه کوردیکی ایچوندرکه نفسلرک شرقتی قیره جق ، دیزکیننی چکه جک
 [۱] « شاید اونلر تورات ایله انجیلک والله طرفندن کندیلرینه داهانهلر
 ایندیرلشسه هپسنک احکامنی رینه کتیرسه بیلیر ، اوزرنده نی هوا ایله آیاقلرینک
 آلتنده کی طور اقدن نمنته مستغرق اولورلردی ؛ ایچلرندن اعتدالنه صاحب
 امت وار ، لکن چوغی نه کوتو ایشلر-ایشلیور ! »

اخلاق ایله انسانی غیرک حقوقه تعرض هوسندن و شرعک کرک
 افراد ، کرک جماعت آرسندن کی حدودینی چیکنه مک تمایلندن منع
 ایده جک ریاضتله بودینک صاحبی اولان فاطر حکیم اونسبتنده و کسک
 بر موقع ویریور .

عفت ، انصاف ، امانت وامثالی بوقسیمه داخلدر .

۲ - سینهلردن بغضی ، کینی ، حسدی چیقارهرق بونلر دمقابل
 انسانلر آرسنده محبت ، شفقت ، مرحمت حسلرینی انکشاف ایتدیرن
 بر واحسانه عاند شیمهلر ، مروت ، عفو وصفح ، شکر ، صله ارحام ،
 طوللری ، اوکسوزلری ، بیچاره لری حمایه کبی .

۳ - روح انسانی بی صفات ذمیمه دن تمیزله یه رک اوکابوتون مراتب کالی
 طی ایله حریم سبحانی یه قدار یوکسلمک استعدادینی ویرن ومعبود
 اقدسک - او کندیسندن ، کندیسی اوندن خوشنود برحاله - جوار
 قدسیله نصیبه دار ایدن قسمدر . بوقسم هپسنک یوکسکی وانسانک
 یهوت روحانیه سنه اک ایغونیدر . چونکه روحی ماده قیودندن
 قورناریور ، هوساتک اسارتندن آزاد ایدیورده بوتون آمال و
 تمایلاتی اللهک رضا ومحبتنده فانی قیلیور . ارتق بویله بر روحک
 ارتقاسی امید ثواب ایله ، اتقاسی اندیشه عقاب ایله دکلدر : اللهدن
 قورقوسی کبرای تنه ایسنه تعظیمندن ، اللهدن خشیتی عشق الهیده
 استغراقنددر . بو مرتبه که ، قیودک هر درلوسندن پاک اولان اخیاک
 غایه سی اولایلیر ؛ بو رغایه که مجاهدین ابرازدن باقه سی ایچون تیشمک
 احتمالی اولاماز .

ایشته اسلام اخلاقه عاند تعالیمک شو اوچ قسمیله درکه مسلمانلری
 تهذیب ایتمکده و اونلری کمال روحانی یولی اولان الله یولنده یاواش

یاواش ایلریلمکده دره آنجق ، استعداد ، طرز حیات ، منشأ ، محیط اعتباریله متفاوت بولونان انسانلرک ، طبیعی درکه ، کمال باطنی و صفای روحانیدن آله جقلری نصیب ده متفاوت اولور . سابقین اولین برنجی صفی تشکیل ایتمک اوزره ، هرکس استعدادیله ، مجاهدسیله متناسب اولورق ، صیره لاشمش صفرلرک برینه کیرر .

اسلامک قرآن ایله سنت محمدیه طرفدن بیلدیریلوب ده سماوی ایزلری مؤمنلر اوزرنده منطبع بولنان باشلوجه اخلاق و آدابنی اجمال بزم ایچون بک مناسب اوله جق :

عفت - عفت، جائز کورولمه یین، یاخود یاقیشیق آلمایان شهوات و تمایلات نفسیه دن کنیدن منع ایتمکدر . بناء علیه حلال قسمی خارجنده کی لذائذدن نفسک حبسی و حیثیتسز ، شرفسز یرلردن اوزاق بولونولماسی ده عفت جمله سنددر . صدقه ایسته مک ، شونک بونک الله باقتی کبی وقاره منافی حرکتلردن ، یا قلاشیلماسی ذاق، یاخود رذالتی، یاخود کناهی مؤدی اوله جق شبهه آلتند کی مواعدن چکینمک ده عفت اقسامنددر .

فقر و احتیاجلریله برابر کیمسه یه حالی سویلر مه یین عفیفلر حقند
« یحسبهم الجاهل اغنیاء من التعفف تعرفهم بسیماهم لایسئلون الناس الخافاً -
سوره بقره » [۱۶] آیت جلیله سیله « ان الله یحب الفقیر المتعفف ابوالعیال »
[۲] حدیث شریفی وار .

لکن حراملره ، کناهلره قارشی اولان عفته کلنجه بوکا دائر
[۱] « ایسته مکدن چکندکلی ایچون، بیلده یین آدام کندیلرینی زنکین صانیر؛ سن اولری حاللردن طائیرسین، خلقدن اصرارایله برشی ایسته مزله .
[۲] « الله حالی بیلدیرمه یین چولوق چوجوق باباسی ققیری سور . »

صایلاما به جق درجه لرده آیات واحادیث وارد اولمشدر . باشلوجه لری « اتق المحارم تکن عبدالناس - حدیث » [۱] « ان اکر مکم عندالله اتقا کم - سوره حجرات » [۲] « فان خیر الزاد التقوی - سوره بقره » [۳] معلومدر که اسلامده وارد اولان « المتقین ، اتقوا ، بتقون ، کبی تقوی کله سنک مشتقاندن متصود معنی بودر . قشیری دیور که :
« تقوی نک اصلی اولا شرکدن صقینمق ، صوکره معاصی و سیاندن ، دها صوکره شهباندن صاقینمقدر . لک صوکره مردارلقدن صاقینمق ده کلیر . انسک روایت ایتدیکی شو حدیثک معناسی ده بودر : « یا نبی الله ، آل محمد کیمدر ؟ دیدیلر . هرمتقی ، بووردی . بن هرمتقینک جدی یم . »

بو خلق کریمک اورته دز قالقماسی حالنده انسانلره صوت ایده جک نجاعتک درجه سنی او کریمک ایسته ینلر کیتسینلرده فحشلر ، سفاهتلر ، شاعتلر آرقه سنده قوشان اسافلک ارتکاب ایتدیکی رذائله باقسینلر ؛ کوره جکلری مناظرک دهشتی بو خصوصده بر فکر ایدینلری ایچون کافیدر .

امانت - (ضدی خیانت) . امانته دائر بر چوق آیات واحادیث شریفه وار که هیسیده اسلامک نظرنده کبارک اک بو یوکی صاییلان رذیله خیانتدن کمال شدتله تفرید ایدیور : « یا ایها الذین آمنوا تحونوا الله والرسول وتحونوا اماناتکم واتم تعلمون - سوره انفال » [۴]

[۱] « محرماندن اوزاق طور که انسانلرک اک عابدی اولاسین »
[۲] « الله عندنده اک کریمکز مناھیدن اک زیاده چکین کیمسه کزدر . »
[۳] « آزیقلرک اک ایسی کناهلردن چکینمکدر . »
[۴] « ای ایمان ایدنلر ، صاقین بیله بیله الله و پیغمبره خیانت ایتیکز، آره کزده کی امانتلرده خیانت ایتیکز . »

« ان الله يأمرکم ان تؤدوا الامانات الى اهلها - سورة نساء » [۱]
 فليؤدالذی اؤتمن امانته - سورة بقره » [۲] « ان الله لا یحب الخائنین -
 سورة انفال » [۳] « ان الله لا یحب من کان خواناً اثیماً - سورة نساء » [۴]
 امانت ، علیه الصلاة والسلام افندیمک بعثتلرندن اولده اک زیاده
 متصف بولونقلری بروصف ایدی . حتی قومی کندیلرینه صباوتلرندن
 بری (الامین) لقبی ویرمشدی . قرآن کریم مؤمنلری « والذین
 هم لاماناتهم وعهدهم راعون - سورة مؤمنون » [۵] آیت جلیله
 سیله تصویر ایدیور . امانتی اوزرینه آلوده صاحبنه تودیع اتمیه تله
 حقیقده وارد اولان اک بایغ تویخ شودر : « انا عرضنا الامانة علی-
 السموات والارض والجبال فأبین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان
 انه کان ظلوماً جهولاً . - سورة احزاب » [۶]

رفوع و تحمل — اسلام مؤمنلره دینه ، دنیایه عاند بوتون ایشلرده
 تعصب وافراط اوسترمیه رک حمل اولمائی امر ایدیور : خائن ، یاخود
 محارب اولماق شرطیله ، ایسترسه غیر مسلم اولسون ، هرکسه قارشى
 رفق ایله معامله يتشویقده بولونیور . علیه الصلاة والسلام افندیمک خاقی
 یکریمی اوچ ییل دینه دعوت ایتمشدی . اورسول محترم اسلامه حکمتله ،

- [۱] « الله سزله امانتلى اهلنه ویرمکزی امر ایدیور . »
- [۲] « کندیسنه اینانلان آدمده نزدنده کی امانتی صاحبنه ویرسین . »
- [۳] « الله اصلا خائتلى سوز . »
- [۴] « الله کناهه دوشکون خائنی سوز . »
- [۵] « او مؤمنلرکه امانتلىنه و عهدلىنه رعایتکاردرلر . »
- [۶] « بزلر امانتی کولکره ، یره ، طاغله تکلیف ایتدک ؛ اونى یوکلنمکدن
 کری طوردیله ، اوندن اورکدیله انسان طوتدی اونى صیرتنه آلدی ؛ او
 شهه یوقکه ، ظلومدر ، جهولدر . »

بلیغ موعظه لرله دعوتده بولونمق ، صکره مناقشه ایچون اک معتدل
 طرزى طونمق خصوصنده انسانلر ایچون اک متکامل بر نمونه امتثال
 ایدی ، شفیق ایدی ، محض رحمتدی .

قرآن کریم علیه الصلاة والسلام افندیمک نهقادرحمول بولندقلرینی
 و بوتون ایشلرده نه بیوک بر رفق ایله حرکت بویوردقلرینی بزلره کوستره -
 جک اوامر الهیهی ناطق اولدیغی کبی سیر کتابلری بو خصوصده
 اوله معلومات ویریه - ورکه آریق پیغمبریمک رأیده استبداد کبی ،
 تعصب کبی شیلردن پک اوزاق بولندقلرینی کیمسه ایچون مناقشه یه
 میدان قالمیور . بحثک لایقیله تفصیلی سوزی اوزاتمه یه وسیله اوله جفندن
 کتاب وسنتده وارد آیات واحادیث شریفدن بعضیلرینی اقتباس ایدهلم :
 « فذکر امانت مذ کرست علیهم بمسیطر - سورة غاشیه » [۱] « وما
 انت علیهم بحیار فذکر بالقرآن من یخاف وعید - سورة ق » [۲]
 اوله تجادلوا اهل الکتاب الابالتی هی احسن - سورة عنکبوت » [۳]
 « ادع الی سبیل ربک بالحنکمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتی هی احسن
 ان ربک هوا علم بمن ضل عن سبیله وهو اعلم بالمهتدین - سورة نحل » [۴]

- [۱] « اخطارایتکه وظیفهک آنجاق اخطاردر ، یوقسه اوزرلرنده متحکم
 دکسین . »
- [۲] « اونلری جبرایله یوله کتیره جک دکسین ، اونک ایچون تهیدمدن
 قورقانلره قرآن ایله اخطارده بولون . »
- [۳] « اهل کتاب ایله مناقشه ایدرکن ، اک کوزل طرزى هانکیسی
 ایسه آنجاق اونکله مناقشه ایدک . »

[۴] « اللهمک یولنه حکمتله ، برده بلیغ موعظه یله دعوتده بولون وکندیلریله
 مناقشه ایچون اک کوزل طریق اختیار ایت ؛ سنک ربک یوقی ، یولندن
 صابانی هرکسدن ای بیلیر ، طوغری یولی طوقانلریده هرکسدن ای بیلیر . »

« لا اكره في الدين قديتين الرشد من النبي - سورة بقره » [۱] « وقد نزل عليكم في الكتاب ان اذا سمعتم آيات الله يكفر بها ويستزأها فلا تقعدوا معهم حتى يخرضوا في حديث غيره - سورة نساء » [۲] « قل يا ايها الكافرون لا اعبد ما تعبدون ولا انتم عابدون ما اعبد ولا انا عابد ما عبدتم ولا انتم عابدون ما اعبد لكم دينكم ولى دين - سورة كافرون » [۳] « يا اهل الكتاب تعالوا الى كلمة سواء بيننا وبينكم الا نعبد الا الله ولا نشرك به شيئاً ولا يتخذ بعضنا بعضاً ارباباً من دون الله - سورة آل عمران » [۴] « يا ايها الذين آمنوا عليكم انفسكم لا يضركم من ضل اذا اهتديتم - سورة مائده » [۵] « والذين يحاجون في الله من بعدما استجب له حجهم داخضة عند ربهم - سورة شورى » [۶] « ومن يشاقق الرسول من بعدما مانيين

[۱] « دينه جبر يوق ، آرتيق رشد ايله ضلال بللى اولدى . »

[۲] « سزله قرآنده شوامرى ايند يرمشدى كه : آيات الهميه ي انكار ايتدكلرينى ، ياخود اكلنجه يرينه قويدقلىرىن طويديكزىمى ، باشقه بر سوره طالمادجه ، يانلرنده او طورمايك . »

[۳] « اونلرهدى كه : اى كافر لر بن سزك طايديقكز بوتلره طا بهجق دكلم ، سزده بنم طايديم الله طامپورسكز . نه بن سزك طايدقلىكزه طايجى يم . نه سز بنم طايديمه طايجيسكز . سزك ديتكز سزه ، بنم دينم بكا . »

[۴] « اى اهل كتاب ، كليكز ، آره سزده برلشه جكمز بركله اوزره طويلانه لم كه اوده هيچ برينك الهدن باشقه سنه طامامسى ، اوكا برشيئى شريك قوشامسى وبرقسمنك اللهم ييراقوب ده ايجمزدن برقسنى معبود اتخاذايمه مسيدر . »

[۵] « اى ايمان ايدنلر ، يالكز كنديكزه باقكز ، سزلر طوغرويولى طوتشمسه كز ضلاله دوشن بو باشقه سنك ضررى سزه طوقونماز . »

[۶] « اللهك دعوتى قبول ايدلنكدن صوكره حالا اسلامى ابطال ايجون چكه چالانلرك بوتون حجتلىرى نزد السهيديه باطلدر . »

الله الهدى ويتبع غير سبيل المؤمنين نوله ماتولى - سورة نساء » [۱] « فان عصوني فقل انى برى مما تعملون - سورة شعرا » [۲]

توكل

اسلامك نظر نده توكلك نه ديمك اولديغنى اولجه سويله مشدك . توكل ، مقصدينى استحصال ايجون توسل ايدمى چكى اسباب معتاده نك كفايتى حقتده انسانك اللهم اعتماد ايمه سيدر . زيرا انسان او اسباب معتاده نك آرقه سنده يرطاقم كزلى مؤثراتك وجودينى سزيبور كه چاليشانلرك آرزوسى بعضاً او مؤثرات يوزندن تحقق ايدمى مور . بناء عليه بشرك صرف كندى سعى وكسبنه كووه نمى ، قدرك تصرفاتى بيلمه مك ، كيجهلرك كوندوزلرك نه لر طوغورمه بيله جكنى دوشونمه مكدر .

صوكره ، نظر اسلامده توكل صرف سماوى يارديلمره دا يانه رق اسباب معتاده يي معطل ييراققدر ، سوزى ده اسلامى قطعياً بيلمه مكدن ايلرى كلبير . غزالى دييور كه [۳] : مادامكه انسان كنديسنك كفايته ، قوتنه ، بضاعه سنه امين دكلدر ، سعى وكسبى ايله توكل داره سندن خارجه چيقاماز ؛ زيرا اولابيلير كه بونلرك هيسنى بر لحظه ده جناب حق محو ايديبور . شو حالده توكل ديمك انسانك نظرى بوتون بونلرك محافظه سنى واسبابنك تيسيرينى كافل بولنان حقه متوجه اولمق ديمكدر كه كسبنى ده ، بضاعه سنى ده ، كفايتنى ده قدرت الهميه يه اضافتله كورور . نته كيم اراده سنك آلتنه توقعينى چكن پادشاهك النده كى قلمه بافنجه انسان يالكز قلمى كورمز ؛ پادشاهك قلبى نه كى حسله متحسس ، هانكى

[۱] « نظر نده حق ظاهر اولدقدن صوكره حالا ييفمبره مخالفتله مؤمنلرك طوتدينى يولدن باشقه سنه كيدنلرى بزلر دنيا ده كندى حاله ييراقيرز . »

[۲] « شايد سكا قارشى كلبيرلسه ، كنديلرينه ، بن سزك ايشلدا كار يكزدن مسؤل دكلم ، ديرسين . »

[۳] احياء العلوم جزء ۴ ، صحيفه ۱۴۲ و ۱۹۱

طرفه متایل ، نهیه حکم اییدیور اولدیغی ده دوشونور. سوکره بوآدام
چو جغنی ، چولوغنی انفاق ایچون ، یاخود ارباب احتیاجه ویرمک
مقصدیله قازانیورسه بدنیه دنیایه مربوطه، لکن قلیله دنیادن منقطع
دیمکدر . بوآدامک حالی اوندی اوطورانندن البته شرفلیدر . متوکلک
علامتی شودر : مالی چالینیر، یاخود تجارتی خساره اوغراسه، یاخود
ایشی بوزولورسه جانندن راضی اولور ، اطمینانی زائل اولماز، یورکی
چارپوب طورماز؛ بالعکس قلبنک اولکی حالیه سوکره کی حالی عینی
سکینتی محافظه ایدر . چونکه برشینیه باغلانمایان کیمسه اونک ضیاعیله
اندیشه یه دوشمز؛ برشینک ضیاعیله مضطرب اولان اولجه اوکا باغلانمش
دیمکدر . شوآیت کریمه ده متوکل اولمایانلر تصویر ولوم ایدیلیور: « فانل
مس الانسان ضررنا ثم اذا خولناه نعمه مناقال انما اوتيته على علم بل هي فتنه
ولكن اکثرهم لا يعلمون قد قالها الذين من قبلهم فما اغنى عنهم ما كانوا
يکسبون فاصابهم سيئات ما کسبوا والذين ظلموا من هؤلاء سیصیبهم سيئات
ما کسبوا وما هم بمعجزین — سورة زمر — [۱]

قناعت. — علیه الصلاة والسلام اقدیمزک ترغیب و تشویق بو یور -
دقلری اخلاقک اک کوزلی قناعتدر . لکن اسلامک اسرارینه ، ایلک
مسلمانلرک تاریخنه وقوفی اولمایان برچوق آدملر توکل کبی قناعتک ده
[۱] « انسانک باشی صیقیلدیمی بزه یالواریر ؛ سوکره طرفزدن کندیسنه
نعمت ویردیکمز کبی ، شو بسکا ویریلن شی یولنی بیلدیکمدن دولاییدر، دیر؛
حالبوده اونعمت برامتحاندر، اما چوقلری بیلدیورلر . اونلردن اولکیلرده عینی
سوزی سویلشلردی ؛ ایشته قازانمش اولدقلری ثروتک کندیلرینه فائده سی
طوقونمادی ده قازاندقلرینک نه قدر سیئاتی وارسه هبسی اوزرلرینه اوغرادی ،
بونلرک ایچنده کی ظالمرده بوتون قازاندقلرینک سیئاتی اصابت ایدمکدر؛ هیچ
بری عذابزدن قورتولاجق دکل . »